

ELŐFIZETES

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HÍRDETSÉK:
4-szorosított sor egy sor 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 89.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Réservey-
Társaság.
József főherceg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Staubert József.

Kedd, január 18.

Montenegró békét kér és leteszi a fegyvert.

(Az első külön-béke. — Tisza István gróf bejelenti a Házban a kapitulációt.)

Budapest, január 17. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Délkeleti hadszíntér:

Montenegró királya és a montenegrói kormány január tizenharmadikán az ellenségeskedés megszüntetését s a békétárgyalások folyamba vételét kérték. Azt felelték, hogy ezt a kérelmet csak azután teljesíthetjük, ha a montenegrói hadsereg feltétel nélkül leteszi a fegyvert. A montenegrói kormány tegnap a feltétel nélkül való letételre irányuló követelésünket elfogadta. Höfer altábornagy, vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén félgyakor a tárgyalást megszakítva Tisza István gróf miniszterelnök szólásra emelkedett és a következő bejelentést tette:

— Tiszteit Ház! Engedélyt kérek egy pillanatra, hogy félbeszakítsam a tiszteit Ház tárgyalásait egy bejelentés megtétele céljából. (Halljuk! Halljuk!)

— Tiszteit Ház! A montenegrói király és a montenegrói kormány a győztes jóindulatához folyamodva békétárgyalások felvételét indítványozta. Eire válaszul minden tárgyalás előfeltételül a feltétlen fegyverletételt jeleztük meg. (Énnek helyesítés.) Ep most kaptuk az értesítést, hogy Montenegró a feltétlen fegyverletételt elfogadta. (Énnek helyesítés és taps a Ház minden oldalán) ennel fogva a kapituláció végrehajtása után meg fogjuk kezdeni a békétárgyalást. (Énnek helyesítés a Ház minden oldalán.) Anélkül, hogy túbecsülni akarnam ennek az esetnek a jelentőségét, azt hiszem, mindenesetre fontos, öröndetes esemény ez, a melyben a monarchia és a magyar nemzet eddigi kitartásának, eddigi hősiességének első győndicsét élvezi. (Hosszantartó zajos taps és éljenzés a Ház minden oldalán.)

A bejelentés után az elnök az ülést öt percre feltüggesztette.

A magyar képviselőház ujjongó lelkesedése közben jelentette be ma Tisza István gróf miniszterelnök, hogy Montenegró megadta magát és letette a fegyvert.

Egy ellenséggel tehát kevesebb. A legkisebb, de nem a legkevésbé vitéz ellenséggel. Területre, hadseregének számára, felszerelésére nézve nem jelentett sokat, de azok a természeti segítő eszközök, amelyek a hegyes kis országban a portyázó harchoz szokott népnek bőven kínáltak és amelyeket alaposan ki is használt, nagyon megnehezítették legyőzőinek munkáját. A Lovcen meghódításával, Cetinje elfoglalásával ez a munka be volt fejezve. Es Nikita, Montenegró királya, a vereség után is sokkal inkább megbecsüli a maga komolyságát és népe sorsát, hogy sem olyan komédiát játszik, mint a szerb Petár, vagy a belga Albert. Nem szökik át Olaszországba, vagy máshová ország nélküli királyt játszani. dolgavesztett kormányt tartani. A népével küzdött, bukott, most azzal együtt vonja le a következményt: a tisztességes békekötésben menteni meg, ammenthető. Hatalmas szövetségel seivel szemben, akik Montenegrótól ép úgy, mint a többi kis államtól, csak az önfeláldozást kívánták, a nélkül, hogy komoly helyzetekben segítségére lettek volna, — az adott szó alól föloldottnak érzi magát. Ugy oselekszik, ahogy a kényszerűség és

ennek a kényszernek gyors felismerése parancsolja.

Mint ellenséget nem becsültük túl Montenegrót és a kapitulációjának se tulajdonunk túl nagy értékét. Ha ezzel a monarchia haderejének jelentékeny része szabadul is föl és válik más frontunkon hasznunkra: Montenegró fegyverletetésének, külön békéjének egyéb, erkölcsi jelentősége van. A világháboru szüntelen kavargásában az első megállás; és ha ez a fix pont csak egy arasznyi helyet jelent Európa vérhullámai közt, köréje a béke további terjedése gyűrűzhet ezután.

Az ententere hatalmas erkölcsi csapást jelent a legkisebb szövetséges elvesztése. A ki még bizhatott az entente erejében, sulyában, annak hitét is megdöntheti a kemény valóság az, hogy a hatalmas entente a legkisebb szövetségesének létét se tudta megmenteni. Sőt nem óvta meg a montenegrói királyt a legyőzetéstől és a kapituláció megaláztatásától az se, hogy a négyesszövetségnek tagja Olaszország az ő vejét vallja uralkodójául.

A kapituláció részletei közé tartozik, hogy a montenegrói trónörökös ez idő szerint Rómában van. Ez és egyéb jelek bizonyossá teszik, hogy Nikita az olasz király tudtával és beleegyezésével tette le a fegyvert és könyörgött békéért. A hitszegésnek, a melyet Olaszország velünk szemben elkövetett, méltó párja az a szégyen,

a mely Itáliát azzal éri, hogy az ország királya kénytelen a kapitulációt tanácsolni apósának és annak a szövetségesének, a mely a rokonkapcsok mellett más jogcimeken is tőle várható leginkább segítséget. Vagy azt jelenti ez, hogy Olaszország nemcsak ahhoz gyöngé már, hogy a franciáknak és angoloknak akár a nyugati harctéren, akár Szalonikiben segítséget adhasson, de ahhoz is, hogy a maga leközvetlenebb adriai érdekeit megvédje; — vagy pedig azt, hogy Olaszország magára nézve is kedvesnek tartja a gondolatot, a melyet Montenegró immár magáévá tett.

Hogy így van-e, nekünk nincs okunk töprengeni rajta. Szerbiát eltaposva, Montenegrót megadásra kényszerítve, csodás hadseregünk szövetségeseink csapatával együtt tovább mennek az eddigi uton. Es ez az ut a béke utja. Montenegrónál kezdődik a béke s a hogy Montenegrónál bekövetkezett, úgy fog bekövetkezni a többi ellenségeinknél is. A fegyver szerzi meg a békét; a győztes fegyvere, a mely a legyőzöttnek parancsol. Ezen nem változtat semmitéle londoni egyezmény, semmitéle pécsetes irat, diplomáciai mesterkedés, tömeghódítás, csel és erőszak. Nem használ az entente új jelszava, hogy ők nem akarnak békét, hanem győzelmet. Mi igenis békét akarunk: a győzelmeket megszereztük és megszeresszük hozzá.

Üdvözlí a képviselőház Kövesst és hadseregét.

(Vita a pénzügyi központról. — A képviselőház ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Budapest, január 17.

A képviselőház napirendjén a pénzügyi központról szóló javaslat tárgyalása szerepelt. A részletes tárgyalás az ellenzéki pártok és a pénzügyminiszter között történt megegyezés alapján folyt le. A módosításokat a pénzügyi bizottság is magáévá tette, azokat jelentésbe foglalta s most Antal Géza előadó terjeszti elő a módosításokat s a pénzügyminiszter sorra kijelenti, hogy azokhoz hozzájárul. A javaslat egyik módosítása szerint az 1915. év december elsejét követő időben a jelen törvény életbelépésének napjáig netán megalakult pénzügyzetek a törvény életbelépésének napjától számított hatvan nap alatt kötelesek felosztásukat elhatározni.

(Az ülés.)

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegy órakor megnyitotta az ülést. Matta Árpád képviselő megbízólevelének igazolása után áttértek a Pénzügyi központról szóló javaslat tárgyalására.

Beöthy Pál elnök figyelmezteti a Ház tagjait, hogy az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg a javaslat mellékletét képező alapszabálytervezetet azzal a szakaszal együtt fogják tárgyalni, amelynek szervező kiegészítő részét képezi, vagyis a jelen esetben a harmadik szakaszal s a szavazás is egyszerre történik az illető szakaszra és az alapszabálytervezetre.

Polónyi Géza kifogásolja ezt az eljárást és az alapszabálytervezetet is pontonként kívánja tárgyaltatni.

Sághy Gyula csatlakozik Polónyi előterjesztéséhez.

Tisza István gróf miniszterelnök hivatkozik arra, hogy az eddigi gyakorlat teljesen fedi az elnök előterjesztését s miután a létrejött kompromisszum szerint hosszabb, érdemleges vitáról alig lehet szó, a kérdés technikai elintézése a házszabályok kötelező keretei közt az elnökség dolga.

Az első szakaszánál Bródy Ernő szólalt fel, aki határozati javaslatot terjeszt elő.

Hantos El-mér: A magánútszervezők nyugdíja rendkívül fontos kérdés, a melyet nem lehet egy törvényjavaslat alkalmából incidenszerűen elintézni. Kérdéses, hogy a magyar kereskedelem elbír-e ilyen szociális terheket.

Ráth Endre: A függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy a módosítást elfogadja. A Ház első megfontolatlanul szerkesztett javaslatok kerülnek. Ez azért történik, mert hiányzik a Házból a valóságos egyetértés. A kormány hibája, hogy a háború kitörésekor egyetlen egy szóval sem kívánta exponálni a múltat.

Polónyi Géza azért nem fogadja el az első szakaszt, mert nem járulhat hozzá oly intézkedéshez, amelyről nem lehet tudni, hogy mennyi pénzbe kerül az országának. A javaslat azt mondja, hogy az intézet öt évig áll tenn. Mi augurok ne játszunk bujdosít egymás közt, hanem mondjuk meg nyíltan, hogy ezt az intézetet nem öt évre csináljuk, hanem állandóan meg fog maradni.

Beck Lajos kérde, hogy a veszteségi tartalékalapról hogyan fognak elszámolni és végül, hogyan kontemplálja a kormány a parlamenti ellenőrző bizottságot. (Helyeslés a baloldalon.)

Teleszky János pénzügyminiszter kifejti, hogy Bródy Ernő módosítását nem fogadja el, mert olyan kérdéssel van szó, amelyet csak hosszas tanulmányozás után lehet elintézni. Kéri a Házat, hogy a szakaszt változatlanul fogadja el.

(Üdvözlí a Ház a győztes
Kövesst és hadseregét.)

Tisza szenzációsa bejelentése következtét ezután, amelyről lapunk más helyén emlékezünk meg, majd szünet után Beck Lajos a

harmadik szakasz tárgyalásánál a revízió kérdésével foglalkozik. Simonyi-Semadam Sándor a nagybankokat hibáztatja. Ezután a vitát félbeszakítják. Bolgár Ferenc a miniszterelnök bejelentése kapcsán javasolja, hogy a Ház a győztes harmadik hadsereget a Kövesst Herman tábornokot, annak vezérét távirathal üdvözölje. A pártok nevében Sághy Gyula és Rakovszky István hozzájárulnak a javaslatához, a kormány nevében, ugyancsak Balogh Jenő igazságügyminiszter is. Ezzel az ülés véget ért.

Egy nap a hadivasutnál.

(Aradi vasutas levele Wolthyniából.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Arad, január 17

Magyar Elek aradi vasuti tisztviselő — mint nemrégiben megírta az Aradi Közlöny — ezúttal azoknak az aradi vasutasoknak, akik meghódított területen szereznek becsületet és tiszteletet a magyar vasutasok pompás munkájának. A wolthyniai mezőkről küldi most Magyar a következő érdekes leírását a tábori vasutnál teljesített szolgálatnak és az ottani hancuatos életnek.

— Még homály borítja a tájat, némán sorakoznak a sátrak egymáshoz, még dereng a hajnalesillag lényve; mikor felharsan az ébresztő kürt szava. A sátorponyvák meglebbernek, szalmezigézés, emberhangok... Végre általános a mozgás. A tábor felébredt. A pékek sátraiból kellemes, friss, meleg cipő illata árad szét, a szakácsok szabad tűzhelyeik és gulyás ágyuk mellett hősi pózban várják az éhes katonák rohamoszlopait, a nagy merő kanál még „piheni” állásban van a „lábhoz” támasztva. A tábori vasut (Feldbahn) kocsisai az apró orosz lovascskák szárait vezetik a folyó part felé, a „mozdonyok” itatásához. A „schlact-Vieh-Depot”-nál a vágó marhák tükédróttal kerített karámiánál megkezdődik az egész nap tartó hangverseny, a vagonokból rakják ki a marhát, vizezt a lövészárkokban fekvő csapatok számvevő altisztjei válogatják a már pihentebb eleven „proviántot”, aztán iródik a nyugta „egy tőben és négy ökörrel, azaz... stb” — holnapután már hozza a „feldbahn” a háború emes áldozatainak összegyűjtött bőrét vissza a „bőrbevitő irodához”, mely állomásunk mellett van. Ezeket a bőroket aztán mi szállítjuk vissza fele a mozdonyos hadi vasuton a „Hinterlandba” (haza fele), hogy bizonyos idő múlva visszakapjuk, mint jóféle csizmákat...

Bennt az állomási gödörben — mely fölött néhány száz deszka von tetőt — még álmos szemmel pislog a haragos távirás, de máris ugrik szolgálatra készen, amint a forgalmi tiszt szigorú, de jószágos (hiszen a vasutasok olyan jó fiúk!) hangon disponál:

— Tábori vasutnak, 50 kocsit 50 fogat „marschberoit” előkészíteni, „feldspital”-nak (tábori kórház) 200 hordágyat azonnal a feldbanhoz kivinni, ma érkezik üresen a „máltai lovagrend” és a Kasselik-alapítvány” kórházvonata, estig be kell rakodni A. E. K. (hadsereg tápparancsnokság rövidítése) szigorú parancsára. „Typenzug” (élelmezési vonat) kirakását azonnal megkezdeni!

És a telefon viszi szét a rendelkezést és hozza az újabb parancsokat. Fürgén, vidáman megindul az élet. Kiki a maga helyén, jó kedvvel a közös szent cél, a végleges győzelembe vetett biztos reménnyel adja munkájába mindenki teljes tudását, iparkodását...

Ostorpattogás hallatszik. Hosszu sorban 50 „zug” (fogat) orosz ló sorakozik szép rend-

ben az apró kerekű, keskeny vágányu „feldbahn” kocsik mellé. A kocsikat már terhelik élelmi szerrel, lőszerrel, dróttokkal, ruhaneművel s más efféle jó, árokharcos dologgal, — nem felejtve el a parancsolt hordágyakat a rakomány tetejére erősíteni. Még egy „mustering” s a vezető alízst: a vonatvezető lóra ugrik, a menet élére lovagol és kezének felémelésével jelt ad: „vigyázz!”

Az apró lovascskák, úgy mint a kocsisok (pardon, otthon: „fékezők”) szemüket a felémelt kézre irányítják, a forgalmi tiszt fitytyent, a vezető kezét leereszti; s a menet lassan megindul. Mennek, mennek szakadatlan egymásutánban, óvatosan, vigyázva, hogy egyik kocsi a másikhoz nagyon közel ne érjen, mert a tábori vasut pályája nincsen mérnöki szemmel kiegyengetve, és így a lejtőkön az 50 kocsi egymásra szaladhatna. A kocsisok halálra dudolnak, vagy a cárt szidiák, aki nem tudott nekünk előre, elég vasutat építeni, azután amint közelednek a front vonala felé, lassan, lassan elmúlnak... Mindenki a vezetőre figyel...

Ma nagy nap van! Kétszer is kell fordulni! Sebesülteket és folyókat kell hozni, és az „oroszmarasztaló” gránátok és srangelékből kell a helyszínre még egy „külön kiadást” szállítani. Hiába! Az oroszok szeretik a mi ágyunk hangját is sűrűbben hallani, és ezért az élvezetért nem sajnálnak semmi áldozatot!

Aztán jönnek visszafelé a fogatok, hosszú, kigyózó sorban. Most már senki se dudol. Sebesülteket hoznak a „lasaret”-ből, a költöző helyekről, a könnyebbeket, egyenesen úgy szedik fel. Ezeket a mellék vágányra terelteti a forgalmi hadnagy, egyenesen a „feldspital” elé. Ott már várják a derék „sanitáts”-ek, az ápolók, minden sebesült újra lesz kötve, megvizsgálva, aztán bizonyos ideig itt ápolva. Azok, akik továbbíthatók, hordágyakra téve a kórházi vágányon álló nagy vasuti kórházvonatba rakatnak be, rendszerint a leeresztett nagy ablakokon át és nyomban irányítva, menesztetnek haza fele... Haza fele... De boldog gondolat!... Fájdó szívvel, irigykedve nézzük a továbbrobogó mozdonyos vonatot...

Aztán megint esteledik. A tábor lassan csendesebb lesz. A napi munkában kifáradva, korán lenyugszik itt minden. Csak az éjszeli munkára vezényelt csapat dolgozik néma csendben, és az örök járják kimért sötétjüket. Néha-néha bug a magas égen egy-egy nagy gépmadár... Egy percre mindenki figyel. Ellenség? Jó barát? Talán le löki vizitkártyáját?... Szeretteink imádkoznak otthon értünk! Nem fog bennünket, még a bomba sem! Sötét lesz lassan és a néma csendben megszólal a vasutas kvartett:

„Mikor az est, mesélni kezd...”

Az ellenzék és a földgáz. Budapestről jelentik: Az ellenzéki pártok összesége ma este ülésezett, amelyen a földgáz kérdését tárgyalták. Plattly György előadó ismertette a bizottság álláspontját s javasolta, hogy az ellenzék kérje a kormánytól, hogy a földgáz kérdést vegyék le a napirendről és vegyék a földgáz állami kezelésbe. Utána Andrássy Gyula gróf szólalt fel. Bár egyetért az előadóval, még is felkéri az ellenzék szónokait, hogy sem a parlamentben, sem a parlamenten kívül ne támadják a német tőkét, mert gazdasági életünknek kimondhatatlan károkat okozhatnak.

Nem várható már meglepetés orosz részről.

(Tüzérségünk pillanatok alatt dönti le az orosz rohamoszlopokat. — A cár a besszarábiai fronton. — Orosz offenzíva — háromszáz kilométeres fronton.)

Távirati tudósítás.

Bukarest—Basel—Berlin, jan. 17.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok besszarábiai és kelet-galíciai offenzívájában tegnap ideiglenesen másodszor is szünet támadt. Ez újabb bizonyítéka a védelem fölényének. Bár az oroszoknak ezen a fronton nincs is olyan óriási haderejük, mint a reklámtáviratok hangoztatják, mégis bizonyos, hogy az északi front számos helyéről hoztak csapatokat megerősítés végett, hogy a hirdetett áttörést végrehajtsák. Az offenzívát megelőző lázas sajtókampány kétségtelessé teszi, hogy ez az oroszok utolsó kétségbeesett kísérlete arra, hogy Romániát belevigyék a háboruba a központi hatalmak ellen, ami azonban máris meg-hiusultnak tekinthető.

Mivel az orosz támadások rendszerint többsoros rajvonalakban történnek, természetes, hogy veszteségük ennek megfelelően igen nagy. A rohamozók egész sorait pillanatok alatt ledönti tüzezségünk. Szemtanuk rettenetes képet festenek ezekről a rohamokról: az orosz holttestekből egész hegyek támadnak állásaink előtt, míg nagyszerű tüzezségünk hatásos tevékenysége folytán a mi veszteségünk aránylag igen csekély. A harcnak mai helyzetéből orosz részről immár nem várható meglepetés.

A cár a besszarábiai fronton.

Bukarest. Ungheniből jelentik: A cárt rövidesen a besszarábiai frontra várják.

Háromszázötven kilométeres vonalon tolyk az orosz offenzíva.

Berlin. A Journal jelenti az orosz offenzíváról: Az offenzíva háromszázötven kilométeres vonalon tolyk december napjai óta. Ez az esemény rendkívül nagy jelentőségű, mert a rettenetesen nagy birodalom erőinek megújulását jelenti. A Pripjet-mocsaraktól az északkeleti határig három hadiszóna van. Az első a Styrtól a pripjeti vonalig húzódik, a második a Stripától a Dnyeszterig, a harmadik vonalat pedig a Dnyeszter és Pruha között összeköttetés alkotja. A Styrt vidékén az oroszok a Sarni—Kovel és rovno—kovei vasútvonal mentén igyekeznek előrenyomulni. A német és osztrák-magyar vezetés jelenleg renkívül nagy erőket koncentrált, hogy a helyzet tisztázására döntő csapatot mérhessen az oroszokra. Mindezek a hadi operációk rendkívül súlyos klimatikus viszonyok között folynak, egyes helyeken a hőmérséklet — 25 fok Réaumur.

Kipótolták a besszarábiai orosz csapatok hézagait.

Basel. A „Basler Nachrichten“-nek jelentik az orosz határtól: Az orosz offenzíva Kelet-Galiciában és a besszarábiai határon még nem ért véget, mert az orosz csapatokban támadt hézagokat ismét kipótolták. Az oroszoknak sötetsorta nagyobb veszteségük volt, mint a védőknek. Az új offenzívát addig folytatják, amíg az orosz ágyutöltelék emberanyaag és a

munició el nem fogy. Az osztrák-magyar csapatok által zsákmányolt fegyverek mind japán eredetűek. Az Odesszában és Reniben összeüjtött csapatokat, amelyeket eredetileg Bulgária ellen vontak össze, már mind föl-küldték a besszarábiai frontra.

Kisenev és Odessza elzárva a forgalomtól.

Basel. A „Basler Nachrichten“-nek jelentik Pétervárról: Senki sem tudja, mi történik Odesszában és Kisenevben, mert onnan már három hét óta nem érkezett sem levél, sem hírlap. Minden közlekedést megszüntettek ezekkel a városokkal.

Kiüzték csapataink az oroszokat Rarancénál előretolt állásaikból.

Budapest, január 17. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A besszarábiai és keletgalíciai határon harcra állított orosz hadseregek tegnap sem ismételték meg támadásaikat. Általában csend uralkodott, csak a Rarancótól keletre fekvő vidékén üzték ki csapataink heves harcok közt az ellenséget egy előretolt állásából, betemették árkaikat és drótlakadályokat létesítettek. József Ferdinánd főherceg hadseregének területén az oroszoknak táboriőrseink vonala ellen intézett három előretörését vertük vissza.

Olasz hadszíntér:

A tengermelléki és tiroli harc-vonal egyes partjain a tüzezségi harcok tovább folynak. Csapatainkat az Oslavia melletti templomdombról az ellenség tüzezségének oda összpontosított tüzezsége miatt újra visszavettük. A görzi szakaszon repülőink több olasz rögzített léggömböt kényszerítették leszállásra és bombákat dobtak az ellenség táboraira. Hőfő altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hóviharok akadályozzák keleten a harci tevékenységet.

Berlin, január 17. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. Lens városában az ellenséges tüzezségi tűz tizenhat lakost részben megölt, részben megsebesített.

Keleti hadszíntér:

Az arcvonal legnagyobb részén hóviharok megakadályozták a harci tevékenységet. Csak egyes helyeken voltak járőrharcok.

Balkán hadszíntér:

Semmi újság. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Montenegró fegyverletétele a háboru első gyümölcse.

(A képviselőház üdvözlötte Frigyes főherceghez és Kövess tábornokhoz.)

Távirati tudósítás.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Budapest. Beöthy Pál, a képviselőház elnöke a képviselőház nevében a következő táviratot küldte ma Frigyes főherceg tábornagyhoz, a monarchia generalisszimuszához:

— Montenegró fegyverletétele első gyümölcse a sok viszontagság közt megvívott és lényegében már rég eldöntött világháboru titáni küzdelemének. Örvendő és büszke érzéssel tölti el a magyar képviselőház tagjainak szívét az a körülmény, hogy a mi hadseregünk az, a melyet az isteni gondviselés e nagy horderejű fordulat kikényszerítésére jelölt ki. Engedje Fenséged, hogy bölcs vezérlete alatt küzdő egész győzelmes hadseregünk számára a magyar képviselőház üdvözlését, jókívánságait és háláját tolmácsoljam.

Kövess Herman tábornokhoz, aki Szerbiában elért sikereit most a Lovcen és Montenegró meghódításával koronázta, a következő táviratot intézte Beöthy:

— A jogos büszkeség meleg érzésével vette híret a magyar képviselőház annak az örvendetes fordulatnak, hogy nagyméltóságod győzelmes kardja alatt harcoló vitéz seregünk előtt Montenegró hadereje magát fel-tétel nélkül megadni kényszerült. Dícsőség származik e fegyvertényből őfelsége győzelemhez szokott egész haderejére, de különösképp ama csapatokra, amelyek küzdelemének közvetlen gyümölcseként kellett bekövetkezni ellenségünk fegyverletételének. A magyar képviselőház megbízásából hálás, boldog és örömteljes üdvözlünket nyilvánítom a nagyméltóságod vezérlete alatt küzdő csapatok előtt.

Berlin. A Lokalanzeiger írja: Montenegró békekötésében jelentős szerepe van az olasz királynak. Nagy hordereje főleg ezért van a dolognak. Nem mellőzhetjük el a gondolatot, hogy e külön-békével elő akarják készíteni a béketárgyalásokat.

Az „Aradi Közlöny“-t összes harctereinken olvassák. Levelez-zünk az „Aradi Közlöny“-apohirdetése után hozzátartozóinkkal. Biztosabb, mint a küldött tábori lap, mely könnyen elkallódhat, míg a több példányban odaérkező „Aradi Közlöny“-a harctereken közkezen forog és így az üzenet teletelteni rendeltetési helyére jut. Ezennel megnyitjuk az „Aradi Közlöny“-tábori postáját. A legkisebb üzenet díja — 15 szorg — 60 fuier.

A kávéházi uzsora.

(Budapesten már megrendszabályozták a kávéházakat. — Hol kesik az aradi hatóság?)

— *Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, január 17.

Az *Aradi Közlöny* néhány nappal ezelőtt részletesen foglalkozott az aradi kávéházak némelyikében folyó fölháborító élelmiszer-uzsora'val. Kimutattuk, hogy egy-két kávéházban háromszáz percentes áremeléssel is találkozunk. Közleményünk a teljesebb rokonszenveit találkoztunk nemcsak a kávéházi közönség körében, hanem hivatalos helyeken is. Greén Nándor rendőrfőkapitány, aki egyik aradi kávéháznak mindennapos vendége, a legnagyobb helyesléssel nyilatkozott a cikk iránt tendenciájáról. Jogosan elvárhattuk volna, hogy a hatóság erőlyes kézzel nyul bele ebbe az uzsora fészekbe és érzékeny büntetéssel sújtja a bűnösöket.

Azonban a mai napig semmi sem történt ezen a téren. Ellenben földhöz ragadt kisiparosokat és alig tengődő grázlerosokat naponkint zaklatnak a rendőrség közegei, ha 5—10 fillérrel túllépik a maximális árat. A napokban például a városi tanács jóváhagyta a rendőrbírósnak azt az ítéletét, amelyben öt napi elzárásra büntette meg az egyik kiskereskedőt, mert a tejet nem 42, hanem 52 fillérért adta literenkint.

— A környékbeli lakosság boldog volt, hogy 52 fillérért is kaphatott tejet — védekezett a kereskedő.

— Azonban magának még se szabad ilyen drágán adni a tejet, — felelte neki a hatóság.

A kávéházi élelmiszer uzsorás is azt mondja, hogy a közönség ne igyon nála kávé és ne egyen tojást, ha drágának tartja. A hatóságnak súlyos büntetéssel kellene kijözeníteni az ilyen elméletből a tükrös boltok tulajdonosait. Nem szabadna megtörni, hogy ma, amikor már a piacon kicsinyben is lehet tojást kapni tizenkét fillérért, a kávéházban harminchat fillért kérjenek fölszámítani. Egy darab főtt tojás 36 fillér! Nem találunk szavakat ennek az uzsorának kellő megbélyegzésére.

Amit a kenyérről művelnek egy-két kávéházban, azt pedig valóban az arcátlanosság Lovcentiének lehetne nevezni. Amióta a péksüteményeket betiltotta a kormány, azóta a kávéházakban fehér kenyeret szolgálnak ki. A főzlisztből készült fehér kenyérnek Aradon 54 fillér a kilogramja. Némelyik kávéházban azonban egy kilogram fehér kenyérért egy korona harminc fillért préselnek ki a közönségből. A kenyérjegy ellenében nyolc deka kenyeret kellene adni, azonban csak 4—5 dekát adnak és 6 fillért számítnak érte. Ez 1 korona 30—40 fillérnek felel meg kilogramonként.

A budapesti hatóságok figyelmét már fölkelte a szemérmellen az aradi kávéházi uzsora. A legjobban értesült fővárosi lapok egyike közli a következő figyelmeztető hírt:

„A főváros közéleti ügyosztálya az a tervvel foglalkozik, hogy a kávéházakban és vendéglőkben felszolgált kenyér árát megállapítja. Az ügyosztályon ugyanis nem tartják helyénvalónak, hogy a kenyérjegy szelvényeinek beváltásánál a kávéok és a vendéglősök egy kilogram kenyérért, amelynek maximális ára 60 fillér, 1 korona 50 fillért, sőt 1 korona 80 fillért szedjenek be.”

Budapesten tehát már belátták annak a szükségességét, hogy a kávéházi kapzsiságnak

gátat vessenek. Pedig még a fővárosban sem olyan szemérmellen az élelmiszer-uzsora, mint egy-egy aradi kávéházban. A rendőrhatalomnak kötelessége úgy a saját tapasztalatai, mint közegeinek megfigyelései alapján jelentést tenni a város közéleti bizottságának, hogy az egyes kávéházakban uralkodó mai állapotoknak vége szakítsassék. A tanács nagyon komikus szerepet játszik akkor, amikor a mozi-színházak helyáremelésére vonatkozó kérvényt elutasítja, tehát nagyon helyesen, nem engedi megdézmitálni az emberi élvezeteket, — ugyanakkor pedig eltűri a legbotrányosabb élelmiszer uzsorát. Következetességet és erőlyt vár a közönség a hatóságtól.

Ez a fontos kérdés különben most praktikusabban volna megoldható. A közéleti bizottság egyik legközelebbi ülése tárgyalni fogja azt a miniszteri rendeletet, amely rendkívüli szigorú intézkedéseket tartalmaz az árdrááztókkal szemben. A rendelet egyik szakasza kötelességévé teszi az összes üzleteladónosoknak, hogy a maximális élelmiszer árakat föltűntető helyen kifüggeszték. Amely áruokk árát még nem állapították meg, azt most pótolni fogják. Ennél a pontnál ki kell terjeszkedni a kávéházakra és a vendéglőkre is, mert az árak rohamos emelkedését csak így lehet megállítani.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: „Végre egyedül”.

Szerda: „Iglói diákok”.

Csütörtök: „Faun”.

Péntek: „Palika”.

Szombat: „Revizor” újdonság, először.

Turáni formák.

(*Salgó Piri és Felvinczi Takács Zoltán dr. a Kölcsey-zsuzon.*)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 17

A bolgár-magyar-török szövetség, amelyet a világháború véres kohója forrasztott össze, érdekes aktualitást ad eov fiatal kutatási iránynak, annak, amely a Turánból különböző időkben, különböző országokba el-kivándorolt rokon népsajok összefüggéseit keresi. Pár esztendő előtt Turáni társaság is alakult Budapesten azzal a céllal, hogy kutassa, felderítse a turániak: köztük magyarok, törökök, bolgárok ősi rokonságát. A turánizmusnak egyik lelkesedő, tudós munkása tartott vasárnap délután a kultúrpalota nagytermében előadást az aradi közönségnek. Felvinczi Takács Zoltán dr. a szépművészeti múzeum óra már hivatásánál fogva is érthetően: művészettörténeti irányban keresi a turáni összefüggéseket, kapcsolatokat.

A Kölcsey Egyesület meghívására és az egyesület első zsuzjaként tartott előadásán Takács dr. annak fejtegetésével foglalkozott igen alaposan, részletesen és meggyőző adatok sokaságát adva elő, hogy a régi turáni művészetnek megvolt a maga jellemző kifejezőmódja. Megvoltak a turáni formák, amelyek a szerkesztet vándorolt népek rokonságát ma is hirdetik jellegzetes és a művészettörténet kutatójának beszédesen mutatózó rajzásaikkal előadott vásákon, kupákon, kardokon, díszítésekben. Érdekes vetített képeket is mutatott be előadása kíséretében Takács dr. A másfélórás, komoly előadást a közönség tapsokkal köszönte meg.

Rendkívüli nagy sikere volt a Kölcsey-zsur másik szereplőjének: Salgó Pirinek. A fiatal aradi urileány, aki a zeneakadémia nagy-

tehetségű növendéke és Máttermüller József kitűnő tanítványa, utolsó nyilvános szereplése óta meglepően sokat haladt. Előző játékánál még csak sokat ígért, vasárnap már arról tett tanuságot, hogy ezen az ígéreten messze túl jár. Biztos, higgadt és amellettt átérzett, meleg játéka szinte tapsokra ragadta a közönséget.

* A Vörös Félhold hangverseny január 19-én szerdán, este pont 8 órakor lesz a Kultúrpalotában Resch Ferenc vezérőrnagy, állomásparancsnok védnöksége alatt. Burián, az Operában csak szombaton énekel (a Carmenben Josét), s így már idejében itt lesz Aradon, hogy a zsufolt ház előtt bebizonyítsa, miszerint hírével képességei és hangja legalább is kellő arányban vannak. Kísérője, a kedvelt Diczél mester nemcsak öt kíséri, hanem az ismert nevű hegedűművésznőt, Weill Magdát is. Érdekes számokat fog előadni Vas Sándor, az itthon katonáskodó lipsei zongoraművész, míg a filharmonikus és katonazenekar Zellner Sándor karnagytól ügyesen megválasztott szép darabokat fog bemutatni. Jegyek a 21-ik sortól kezdve még csekély számban kaphatók Seherhag cégnél. (Andrássy-tér 14.)

* A színház hírei. *Végre egyedül.* Ma, kedden megismétli a társulat Lehár páratlan sikert aratott operettjét és holnap szerdán Farkas Imre posztikus diák operettje *Az iglói diákok* van műsoron, főszerenakben Járai B., Barics Győző, Járai S., Hidvégi, Polgár S. stb. — Előkészületen Császárné legújabb operett, a Király színház újdonsága és *A kisasszony férje*, a Magyar színház szenzációs újdonsága. — Rajnai Gábor, a budapesti Nemzeti színház kiváló művésze, esütörtökön kezdi meg négy estére tervezett vendégszerenélését, a vendég művész ki ezttal először játszik szülővárosában az aradi közönség előtt, szokban a szerepekben lép fel, a melyekkel a budapesti közönséget, valósággal extázisba hozta, első fellépése a Faun címszerepe lesz, amelynek sikere kizárólag Rajnai nevéhez fűződik és csakis az ő kiváló alakítása tette lehetővé, hogy a Faun Budapesten rövid időn csaknem 100 előadást ért el. Pénteken a *Palika* vigjáték főszerenélét játsza. Szombat és vasárnap Gogoly szenzációs vigjátéka *A revizor* kerül színre Rajnai Gábor felléptével. A revizor egyike azon rendkívül szellemes vigjátékoknak, amelyek mindvégig a legjobb hangulatban tartják a közönséget, a vendégen kívül a társulat összes tagjai részt vesznek az újdonságban.

* Az eleven ördög. (Uj műsor az Apollóban.) Bájios s minden apró részletében is szellemes vigjátékot mutatott be ma este az Apolló-színház. Az eleven ördög egy szépeáges urileány. Opossum Pálma, aki halálosan unja már a színházat, zsuzrokat s minden más társadalmi szórakozást. Nagyon gondol s elhatározza magában, hogy mozi-színház lesz. Ebből aztán könyvekig kacagtató jelenetek fejlődnek. Pálma kisasszony a legjobban trenirozott mozi-színházakat is megsejyenyítő ügyességgel tesz tanubizonyosságot rátermettségéről. Macska gyorsasággal kuszik fel a gyárkéményen s hasonlóan nyaktörő mutatványokat produkál. A fenomenális négy felvonásos vigjátékon a közönség pompásan mulatott. Az új műsor többi képei is hozzájárultak az est sikeréhez. Az új műsor még kedden kerül vetítésre.

* „A 9 uju ember” — az Apollóban. (Minden idők legnagyobb kalandor-dramája.) Az idei mozi-szezon legnagyobb szenzációja ez a kép. Ennél hatalmasabb és érdekesebb kalandordramát még nem látott a mozi-bírázó közönség. Budapest publikuma lázban ég tőle. Az Apolló-színház péntektől kezdve mutatja be.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hezüről érkező hírlap. Az „ARADI KOZLONY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

A montenegrói udvar a háboru előtt.

(Hogy élt Nikita? — Egy politikai ügynök leleplezése.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 17.

Nikita, a fekete hegyek királya, eljutott, már végéhez. A legenda az volt, hogy a kis Montenegróval nem bír az ellenség. Az országot védik a fekete hegyek, a járhatatlan kősziklák. A magyar vitézség szétosztotta ezt a legendát is, Montenegróba egyre beljebb és beljebb hatoltak csapataink. És Nikita ekkor okosabbnak bizonyult szövetséges társainál: békét kért, kapitulált.

Az, aki a montenegrói viszonyokkal nincs tisztában, nem tudja, hogy mi igaz abból a sok apró történetből, amely a montenegrói királyi udvar patriarchális életéről közszájon forog. Vannak Montenegrot megért emberek, akik Nikitát egészen komoly uralkodónak mondják, ki országát fejlesztette és kit népe hálvánvov. Viszont mások úgy festik le a montenegrói királyt, mint aki egy falusi bírónál sem nagyobb ur. A Belgrader Neobrichten egyik legutóbbi száma érdekes cikket közöl a montenegrói udvarról. A cikk írója — egy osztrák-magyar politikai ügynök — az annexió proklamálásakor volt a montenegrói udvarban. Hivatalos megbízatása volt, hogy tudja meg, milyen érzelmeket váltott ki az annexió híre a orngorokokban. Cudar, rossz időben székerezen utazott Cattaróba Cetinjebe. Mikor a megérkezés utáni reggel az utcára ment, már árulták a Cetinjei Vijechnik-et, a kormány félhivatalos lapját, amely óriási betűkkel közölte, hogy a határon, Trebinje körül a montenegrói csapatok megverték az osztrák-magyar csapatokat. A cikkíró azonnal a hadügyminisztériumba ment. Montenegró hadügyminisztere: *Martino-vics* generális, aki szelótt *bersaglieri* kaptár volt, kijelentette, hogy az egész hírből egy árva szó sem igaz.

— Hát akkor miért engedik meg az ilyen hírek közlését? — kérdeste a tudósító.

— Előbb vagy utóbb ügyis megtörténik az összeütközés — válaszolt a bersaglieriből lett hadügyminiszter.

Tomszovich dr. montenegrói külügyminiszter, mielőtt külügyminiszter lett, Gráoban volt orvos. Még most is osztráknak mondja magát és az annexióról is egészen nyugodtan beszélt. A cikkíró kifejezte abbeli óhaját, hogy szeretne személyesen is beszélni a montenegrói hegyek hatalmas urával: *Nikola Petrovics-Njegussal*, a királlyal, de nincs vele alkalmas szalonruha. A külügyminiszter biztosította, hogy es nem tesz semmit s egy óra múlva az író már ott állott a király előtt sárga kamasziban, fekete lovagló nadrágban, sötétkék kabátban és sport-sapkában.

— *Zdravo, junose!* — kiáltással és barátságos kézszorítással fogadta a király, aki nyomban aziránt érdeklődött, hogy ismer-e az író irodalmi munkáit, valóságos vizsgáltnia kellett és mikor ezen szerencsésen átesett, a király osengetett s kiadta a parancsot, hogy *Momesillo* azonnal jöjjen. S ekkor belépett *Tapavica Momesillo*, kereskedelmi miniszter, a középítési ügyek vezetője, aki a Bácskából, Ujvidékről származott el Montenegróba és mint mérnökember nagy karriert csinált.

— Te, *Momesillo* — mondotta neki a király, — én nemsokára ötven éves uralkodói jubileumomat ünnepelem. Elhatároztam, hogy eb-

ből az alkalomból Cetinjeben egy jubileumi templomot építek.

— Jobb volna, goszpodaru, ha egy kórházat építenél — jegyezte meg lakonikus rövidséggel a miniszter.

A király erre feluzrott, felkapott az íróasztal mellől egy vastag botot s ezzel káromló szítkozódások között kikergette *Tapavica* minisztert a szobából.

— Hallotta, milyen szemtelen ez a kutya? — Rövidesen azonban újra visszabívtá *Tapavica*t és tovább rendelkezett vele a templomról, ami mániája volt.

— A templom olyan nagy legyen, hogy 2000 ember kényelmesen elférhessen.

Tapavica közbevágott:

— Cetinjeben két templom van, s még karácsonykor sem volt egyikben sem több ötven embernél...

A király e sarkasztikus megjegyzésre reprodukálhatatlan választ adott. Mikor az író elhagyta a montenegrói fenséget, az előszobában ott várta *Tapavica* kereskedelmi miniszter.

— Tudja miért rendezte ezt a komédiát az öreg? Azt akarta, hogy az Ön révén belekerüljön az utazókba, hogy Cetinjeben Nikita jubileári uralkodása alkalmából 2000 embert befogadó templom épül. Az építkezésből természetesen nem lesz semmi. Nincs rá pénz...
...Es nem is lett.

Ilyen volt az élet béke időben a montenegrói udvarban, hogy most milyen lehet, arról nem érkezett ezideig értesítés, de elképzelhető...

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi magántisztviselők egyesülete vasárnap délután tartotta meg a tagok nagy számának jelenlétében kilencedik évi rendes közgyűlést a központi szállóban levő egyesületi helyiségében *Bokor Alajos* egyesületi elnök vezetésével. A szép és tartalmas elnöki megnyitó után felolvasták az évi jelentést, amely beszámol az egyesületnek eredményes működéséről, szociális tevékenységéről és vagyoni állapotáról, amely az előző esztendő mérlegével szemben szaporulatot mutat. A közgyűlés *Bokor Alajos* elnöknek eddig kifejtett önzetlen működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Egyhangú lelkesedéssel fogadta el a közgyűlés *Bokor Alajos* elnöknek azt az indítványát, hogy *Kintzig Jánost*, Arad város főispánját, aki alapító tagja az egyesületnek, *tiszteletbeli tagnak* válasszák meg. Az egyesület közgyűlésén élénk kifejezésre jutott az az óhaj, hogy minél intenzívebb agitációt kell kifejteni aziránt, hogy a háboruban levő és segélyre szoruló tagok kellő anyagi támogatásban részesüljenek. Az itthonlevő vezetőséget kérték föl tehát arra, hogy minden erejükkel hassanak oda, hogy az egyesületi tagok számát szaporítsák, hogy az otthonlevő magántisztviselőket, akik még nem tagjai az egyesületnek, belépésre bírják. Az anyagi megerősítés az első feltétele annak, hogy azt a nemes célt, amit ez a komoly egyesület maga elé tűzött, valóra is válthassák és a szolidaritás elvénél fogva is a magántiszt-

viselőknél kell azon lenni, hogy az egyesület a maga kulturális, szociális és jóléti programját sikerrel vibesse keresztül. Végül a tisztikar megválasztására került a sor, amely így alakult: Elnök: *Bokor Alajos*. Társelnök: *Salgó Pál*. Alelnök: *Vermes Jenő*. Ugyész: *Gabos Jenő* (hadbavonult) helyettese: *Fuchs Albert dr.* Titkár: *Marót Sándor*. Pénztárnok: *Bender György*. Ellenőr: *Liechtig Hermann*.

Bergen lángokban.

(A nagy norvég kiűző pusztulása.)

Távirati tudósítás.

Krisztjánia, január 17.

Bergen Hansa város, Norvégia második legnagyobb városa tegnap óta lángokban áll. A tűzvész főként a város új nevezetében és a hotel-nevezetben pusztított. Bergen még ma is ég s a város fele már a lángok martaléka lett. Az oltást a viharos időjárás teljesen eredménytelenné tette. A kár már eddig 50 millió koronára rug. Éjfél óta Krisztjániaiból mentő vonatok érkeznek Bergenbe, melynek lakossága közül sok czen váltak hajléktalanná. Bergen katasztrófáját a vigasztalan időjárás elháríthatatlanná teszi. A távirati összeköttetés a várossal már megszakadt. Az áldozatok száma az idő szerint ismeretlen. Bergen pusztulását Norvégiában nemzeti sserencsétlenségnek tekintik.

Bergen észéről az északi távirati ügynökség jelentése így szól: Nagy tűzvész tombolt tegnap Bergen városában. Husz házblokk már elhamvadt. A leégett házak közt van a telefonközpont épülete, négy szálló, három iskola és a „*Tidende*” című lap épülete. A tűzet már sikerül lokalizálni. Bergenben sok ezer lakos maradt fedél nélkül. *Stavanger*ből segítő expedíció indult el.

Bergen, a norvég Hamburg 1069-ben épült. A középkorban az északi Hansa-városok közt az első helyet foglalta el. *Harmins* temploma és kolostora volt ebben az időben. Bergen félkörben a *Waag* fjordnál terült el. Szűk utcáinak házai majdnem mind fából épültek és fehér, vagy rítkó színekre vannak festve. Köből csak igen kevés háza épült, többnyire a sarokházak, hogy egy esetleges tűzvésznek gátjai legyenek.

Bergennek 75.000 lakosa van, akik többnyire kereskedők, vagy gvárokban és jelentős kony hajó-művekben dolgozó emberek.

A táviróvezetékek elpusztulása miatt nincsenek részletek a bergeni tűzvészről. Az *Eidsvold* nevű páncélos *Kristiansund*ból ruhamentekkel és élelmiszerekkel Bergenbe ment. A kormány szükséghidak készítése végett utasokat küldött ki. Az államnak Bergenben felraktározott cukor- és lisztkészleteit a tűzvész áldozatai között szét fogják osztani. A király és a hadügyminiszter este Bergenbe utazott. A külföldi diplomáciai képviselők a külügyminiszternek kifejezték kormányaik részvételét a katasztrófa alkalmából.

Krisztjánia. A bergeni tüzet tegnap reggel három órakor sikerült eloltani. A kár mintegy százmillió korona. Számos halott és sebesült áldozata van a tűzvésznek, háromezernél több ember marad hajlék nélkül.

Nikita szétfoslott álmai.

(A fekete hegyek királyának levele az Aradi Közlönyhöz.)

az Aradi Közlöny szerkesztőjének

Arad, január 17.

Három esztendeje, hogy Nikita, a győztes Balkán-szövetség személfénye levelet írt Aradra. Az Aradi Közlöny főszerkesztőjének

simére érkezett ez az érdekes írásmű a montenegrói udvartól (milyen respektussal tekintettünk mi akkor erre szudvarházra, amelynek tornácán a pipázó király, néhány hét előtt még

Marichalat de la Cour
de Sa Majesté le Roi
de Monténégro

Rieka, 26 nov.
Gregovitch 1912

Monsieur,

J. M. le Roi, mon Auguste Souverain,
Nous remercions de vos bons vœux
pour le succès final de la Grande
Œuvre d'émancipation au 7e le
entrepris avec ses alliés balles,
nigues.

Le respect absolu des droits
de toutes les nations à leur
développement intégral, politique
et économique, sera toujours la
meilleure garantie pour le développ.
avant favorable de toute industrie

et de tout Commerce, au ce soit
celui de l'Autriche-Hongrie ou de
tout autre grand pays producteur.

Je vous prie, Monsieur,
l'assurance de mes sentiments
très distingués

Le Marichal de la Cour
Gregovitch

A levél magyar fordítása a következő:
Rieka, nov. 26. Ofelsége, a montenegrói
király udvarmesterei hivatalától.

Uram! Ofelsége, a király, az én dicső
uralkodóm köszöni az ön jókívánságait a fel-
szabadítás nehéz művének sikeres befejezésé-
hez, amelyre ő balkáni szövetségesével együtt
vállalkozott. A nemzeteknek ama kétségbe-

vonhatatlannal elismert joga, hogy politikailag
és gazdaságilag legtekélyesebb módon fejlő-
dhessenek, — mindenkor a legjobb biztosítéka
less a nagy termelő államok, tehát Ausztria-
Magyarország iparának és kereskedelmének
kedvező fejlődésének. Fozadja Szerkesztő ur
tisztelő üdvözlését: D. Gregovitch, udvar-
mester.

fejedelem, saját lábaival és pálcájával ítélkezett
a hozzá, mint minden igazság kurtfejéhez fel-
lebbzett ügyekben) és a törököket verő király
a szerkesztőség kérésére legmagasabb véleményét
mondotta el országa és a monarchia közt
szövődő nagy gazdasági kapcsolatáról. Szegény
Nikita, 1912. karácsonya táján, mikor a hálósípka
fölé még csillogó koronáját öltötte fel,
ha egy európai újságíró tisztelte meg azzal,
hogy audiencián jelent meg előtte, akkor bi-
zonyára komolyan gondolta, hogy ő sohasem
keveredik velünk háborúba. Okos és bölcs em-
ber ő, az egész ententében a legokosabb, nem
akart ő soha sem háborút velünk. A Lovcent
is szívesen eladta volna, annyira komolyan
vette érdekes levelének utolsó passzusát: „hogy
az ő országának fejlődése biztosított lesz a
monarchia iparának és kereskedelmének ked-
vező fejlődésére.” El is akart mindent a fej-
lődés útjából távolítani, még a Lovcent is, de
a végén a rokonai nem engedték.

Szegény király! Most három éve egy ma-
gyar újság szerkesztőségének írt levelében
őszinte vallomást tett. Még vagyunk győződve,
hogy ő így is gondolta. Azonban az entente
adta be neki azt a bolondító italt, amelytől
olyanokat álmódott, hogy az ő népe, az ő
hadserege köszörül ki az entente katonai pres-
tízsén ütött esorbát. Szegény király! Keserves
ébredése van, de mihelyt a valóra ébredt, visz-
szanverte az ő bölcs és józan esztét. Rögtön
kapitulált. Már megint őszintén igazak ennek
az érdekes levélnek az utolsó sorai.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Lugano. Az olasz közvéleményt na-
gyon nyugtalanítják a montenegrói
események. A cenzura ismét meg-
engedi a sajtónak a kérdés teljes tárgya-
lását. Szabadon toglalkozhatnak Mon-
tenegró külön békéjének kérdésével, az
olaszok albániai érdekeinek megvéde-
sével. A Corriere szerint a monarchia a
Lovcent és a Szandzsákot megtartja,
Szkutarit pedig Montenegronak adja.
A Tribuna és Secolo szerint Monte-
negró még mindig bizik szövetségesei-
ben s nem gondol külön békére, még is
hangoztatják, hogy az albániai érde-
kek védelmezése helyett hasznosabb
lenne, ha olasz csapatokat máshol hasz-
nálnának fel.

Lugano. A Secolo jelenti: Péter
királynak új évkor az angol király
táviratot küldött, melyben reméli,
hogy a hős szerbek részére szövet-
ségeseik visszaszerzik függetlenségü-
ket. A cár a szerb föld teljes felsza-
badítását, nemzeti igényeik megvaló-
sítását ígérte, az olasz király pedig
boldogabb jövőt kívánt.

Milanó. A Secolo jelenti: A
szerb. kormány Brindisiből rövid
idő múlva tovább utazik Francia-
országba.

Lugano. Az olasz lapok jelenté-
sei szerint Salandra és Sonnino élénk
megbeszéléseket folytattak az Albá-
niában és Montenegroból bekövet-
kezendő eseményekről.

Tetőpontját érte el az entente nyomása Görögországra.

(Forradalomba akarja kergetni az entente a görögöket. — Újabb erőszakosságok. — Az athéni hadikikötő és Korinthos megszállása.)

— Távirati tudósítás. —

Athén—Zürich—Berlin, jan. 17.

Zürich. Az ententének Görögországra intézett nyomása elérte a tetőfokát. Az entente követel nem titkolják el, hogy utasítást kaptak, hogy nyílt erőszakkal lépjenek fel Görögország ellen. Bizonyossá veszik, hogy az entente egy ultimátum-szerű jegyzékben követelni fogja Görögországtól, hogy azonnal távolítsa el Athénből a központi hatalmak képviselőit és szakítson meg minden összeköttetést a központtal.

Forradalomba kergetti az entente Görögországot.

Berlin. A *Vossische Zeitung*nak jelentik Szófiából: Az entente Korinthosban történt csapatkihajozását annak tekintik, hogy az entente nyíltan akarja kényszeríteni a magához való csatlakozásra és a központiak elleni aktív beavatkozásra Görögországot. Lehetségesnek tartják azt is, hogy a királyi szemből is erőszakosan fognak fellépni, hogy az országot forradalomba keressék.

Korinthost is megszállták az entente csapatok.

Berlin. A *Vossische Zeitung*nak Szófiából érkezett magánjelentés szerint az entent Korinthosban csapatokat szállított partra.

Görögország — a központi hatalmak mellett.

Szófia. Az athéni hadikikötő megszállásáról mértékadó helyen azt mondják, hogy Görögországnak rendkívüli nehéz a helyzete teljesen blokkolva van. A tegnapi athéni koronatanácsban a semlegesség megsértése miatt a négyes szövetséghez intézendő újabb tiltakozó jegyzéket dolgoztak ki. Az állami levéltár egy részét Larisszába szállították, amely város veszély esetén Görögország ideiglenes fővárosa lesz. Szófia politikai körökben az a meggyőződés általános, hogy a jövő héten döntő események történnek, melyek meghozzák Görögország végsőleges döntését a központi hatalmak mellett.

Szükséges az olaszok szaloniki-i beavatkozása.

Zürich. A *Secolo* párisi munkatársa kifejti, hogy az olaszok beavatkozása Szalonikinél feltétlenül szükséges, mert a balkáni vállalkozás kudarcra az entente ügyének katasztrófáját jelentené. Dacára a szaloniki hatalmas erődítményeknek, a kétszáz ezernyi entente hadsereg számbeli kisebbségben van.

A konfui konzuli ügyvivőket letartóztatták.

London. A *Times* jelenti: A kortuz osztrák-magyar konzulátusi ügyvivőt letartóztatták.

Megszakadt Görögország összeköttetése Bulgáriával.

Szófia. Görögországgal az összeköttetés teljesen megszakadt. Az entente, londoni jelentések szerint, Görögországra azért gyakorol nyomást, hogy ellensúlyozzák a Gunarisz kormányának a vezérkari főnökkel együtt kifejtett németbarát entente ellenes politikáját. A görög kérdés megoldását a legrövidebb időn belül várják. A jelenlegi állapotot lehetetlen továbbra fenntartani.

Ótár melletti hurcolták el a szaloniki-bolgár papot.

Szaloniki. Egy szövetséges csapat tegnap reggel körülfojtta a bolgár templomot és elhurcolta belőle a lelkészt.

Nyolc német hadosztály Monasztirnál.

Bern. Turinból táviratozzák az „Echo“-nak: A németek impozáns haderőt összpontosítanak Monasztirban, hol eddig már hat német hadosztály van, hir szerint pedig újabb kettő már úton van Monasztir felé.

A szaloniki-i hadállások.

Zürich. A *Daily Mail*-ben Ward Price Szaloniki helyzetéről a következőket közli: A vezető tábornokok biznak állásaik erősségében és meg vannak győződve arról, hogy ezeket az állásokat támadással elfoglalni nem lehet. A franciák a szövetséges állások nyugati frontjára felelősek. Vonaluk a Vardar-tórcsatorna mentén kezdődik, a folyó keleti partján halad; míg az kelet felé nem fordul s onnan továbbhaladva, találkozik az angol szektorral, mely a Kalkidikei félsziget bejáratánál levő tavak láncolatát követi és az orfanói öbölnél a másik oldalon éri el a tengert. A francia szektor katonai szempontból természetadta védelemmel rendelkezik, amennyiben a Vardar-torkolat alacsony fekvő mocsarait nem kellett mesterségesen megerősíteni. A maláriás deltát a támadó sereg nem fogja felhasználhatni és ha támadna is, a támadókat az e célra a parton és a golf felől felállított ágyuk hamar elpusztítanák.

A folyón felfelé ott, ahol a francia állások a folyóval derékszöveget képeznek, az erődítések a nyugati part magasan fekvő síkságával vannak egy vonalban. E síkság felől történhetik esetleg támadás. Ha a németek nehéz ágyuk tüzelése ellenére a folyót el is érhetik, ott sem hajó, sem hid nem áll rendelkezésükre az átkelésre. A másik parton pedig várják őket az erődítések, melyeket a franciák december 17-ike óta a tizenhét hónapos lövészárk-háborúban szerzett tapasztalataikkal a legondosabban és a legnagyobb művészettel létesítettek. A terület messze kéklük a sodronyoktól. A lövészárkok a legtökéletesebbek, amelyeket csak valaha láttunk. Minél tovább nézem őket, annál nagyobb csodálkozás fog el a francia szervező képesség és improvizáció iránt. Minél tovább késik a támadás, annál erősebbek lesznek a védőművek.

A csaló álhős.

(Öt évi börtönre ítélt szélhámos.)

— Távirati tudósítás.

Bécs, január 17.

A múlt év nyarán Gumpoldskirchenben egy titokzatos ember tűnt fel, aki *Rolf* Albrecht tengerésztiestnek nevezte magát és elmondta, hogy a Zenta elsüllyedésénél egyedül menekült meg, azonban mindkét lábát elvesztette és az óia műlábakon jár. Minthogy tényleg merésznek látszott a lába, elhitték neki, amit mondott és mindenhol a legnagyobb részvétellel találkozott.

Minthogy azt híresztelte, hogy házat akar vásárolni és Gumpoldskirchenben akar letelepedni, sikerült neki több embertől kölcsöntszereznie. Ezzel ott nyaraló hölgytől egy 900 korona értékű briliánsgyűrűt és egy medaillont esalt ki ezzel, hogy mintának kellene, mert ugyanilyeneket akar vásárolni. Mikor azután hosszabb ideig nem fizetett senkinek és az ékszereket sem adta vissza, kezdtek az emberek bizalmatlankodni benne és ekkor kiderült, hogy a „Zenta hőse” nem más, mint *Albrecht* Rudolf Lipót, többször büntetett 31 éves lakatossegéd, aki már több bünt követett el, míg végre Gumpoldskirchenben utóllerte a sors.

Bécsben 1914. októberében szintén a rok-kant hős szerepét játszotta és több asszonytól esalt ki pénzt azzal, hogy orosz fogságból tért haza és onnan híreket hoz fogoly hozzátartozóiktól. Ezért hat havi súlyos börtönre ítélték. A fogságban egy negyvennyolc órára elítélt asszonnyal ismerkedett meg, akinek azt mondta, hogy *Rüdger* gróf az igaz neve, havi négy-száz korona járadéka van és nagy örökséget vár.

Mikor a fogságból kiszabadult, ugyanez az asszony adott neki szállást, több héten át el-tartotta és ellátta mindennel, míg végül *Albrecht* egy napon eltűnt.

Egy Korneuburg melletti helységben egy kerékpárt esalt ki, majd Gumpoldskirchenbe ment, hol a Zenta hőseinek szerepét alakította. Mint kiderült, *Albrecht*, az említett gyűrűt 450 koronáért, a medaillont pedig 9 koronáért eladta.

A bécsi kivételes bíróság tegnap vonta felelősségre *Albrecht* többrendbeli csalásért. A vádlottat hordágyon szállították a tárgyaló-terembe, mert a lába fáj. Őt esetben bevallotta az ellene emelt vádat, a többi csalást azonban tagadja. A törvényszék büntőnek mondta ki *Albrecht* és öt évi súlyos börtönre ítélte.

Népfelkelők bevonulása. Megszoktuk

már, hogy időről-ídre hangosak legyenek az utcák katonaládát hurcoló csapatoktól, akik ma még civilben vonulnak a kassárnyák kapuja felé, hogy holnap már uniformisba öltözzenek és megkezdjék a fegyverforgatás tanulását. Ma megint ilyen napunk volt. Január tizenhetediké. A fiatal és negyvenesben járó népfelkelők bevonulásának a napja. A leg-utóbbi pótszemlőnken beváltak vonultak be ma Kissenmikulóra. Vidékről csoportosan jöttek be egy-egy vonattal és olyan vidám, lelkes nótázással vitték végig a városban a vadonatúj festésű katonaládákat, mintha nem is pótszemlők pótszemlőjén mondták volna ki rájuk az „alkalmas” szentenciát. A távolabbi vidékekről még késő éjszaka is jöttek a pántlikás kalapu öreg és fiatal regruták. Holnap pedig új, katonai tudományban még egészen járatlan emberek ezrei kezdik annak a tudománynak a tanulását, hogy a haza megvédéséhez a szivekben lobogó lelkesedéssel kívül még mi minden kell.

H I R E K. — LEGÜJABB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Bécs. Montenegró kapitulálásának részletei: Ujévkor előőrseinknél két miniszterük jelent meg egy tüzerőrnaggyal a tárgyalások megkezdésére. Követeltük az összes katonai és magántulajdonost képező fegyverek lerakását — hogy átkutat-hassunk egész Montenegrót, nehogy bandák alakulhassanak. A férfiakat összegyűjtenénk minden helységet külön adónak át. Csapatunk így nagy részt felszabadulnánk.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelentéi Konstantinápolyból: A görög belhelyzet forró. A vezetésüket nyíltan a királyi pár ellen foglalták állást. Nem lehetetlen, hogy az entente közreműködésével államcsíny van készülében.

Athén. Az összes görög tartalékososztályokat behívták.

Bécs. Montenegróval a béketárgyalások illetékesek szerint a tábor egy helyén folynak le. A jól értesültek szerint noha Montenegró kérésére rögtön megkezdődtek a béketárgyalások, nem lehetetlen, hogy zátonyra jutnak.

Berlin. A porosz képviselőházban az elnök bejelentette a Wolff-jügynökség jelentését Tisza parlamenti kijelentéséről. Elénk tetszéssel fogadták azt. Az elnök hozzá fűzte:

— Vivat sequens! Remélhetőleg rövidesen következik a második, az utolsót megmarják a kutyák.

Harc a fél millióért.

(Negyvenkét kilo bankjegy — tűzhalálnak szólna.)

Távirati tudósítás.

Bécs január 17.

Egy fiatal lovashadnagy, aki rövid szabadságra érkezett Bécsbe, az orosz-kegyelmezési harcokból az alábbi érdekes epizódot mondta el egy utasgírónak:

Parancsot kaptam, hogy egy negyvenkét kilo súlyú bankjegyekkel teli zsákokat, mindössze 480.000 koronát szállítsak el nagyon távoli lovashadostályunkhoz. Minthogy, vasúti összeköttetés nem volt, az utat, amely hat napot vett igénybe, az országúton kellett megtennem. Kétlovas kiskocsira rakattam fel a zsákokat, én a kocsi mellett lovagoltam, mögöttem pedig a legényem és néhány embernyi kíséret. Magammal vittem egy liter petróleumot és egy doboz gyutát is; a vidéken gyakorik voltak az orosz támadások és a pénznek nem volt szabad kezükre jutnia, inkább elégetem volna.

Hajnalban három órakor indultunk utnak. Az elhagyott országúton csakhamar egy erdőbe vitt az utunk. A homályoserdőben hirtelen egy lövés sugott fel. A kocsi rögtön megállott és elkezdtek előkészületeinket az összeköttetésre. Ekkor eldördült a második lövés is. Hamarosan lövésre készültünk, ugyanakkor pedig a bankókat kiszortam a zsákból az ut szélére és kész voltam arra, hogy petróleummal leöntsem és felgyújtam.

Ebben a pillanatban, mintegy nyolevan lépésnyire fölünk, öt kozák tűnt fel, amint egy kis tisztáson áthaladtak. A kozákok eltűntek a fák között, nyilván azért, hogy hátulról támadniak meg bennünket. Várakozásteljes pillanatok teltek. En a bankódombon ültem, egyik kezemben a browning-pisztollyal, másikkban felnyitott petróleumos füveggel. Hirtelen mögöttem dörrentek el a lövések az erdőben. Ekkor három kozákot láttunk átszaladni a tisztáson, amint két lovat harcoltak magukkal. Ugyanakkor a hátunk mögött, az uton, lödögés vált hallhatóvá: egy huszárőrjárat, amely véletlenül erre járt, megtámadta a kozákokat és kettőt meztelenül közlök, a másik három pedig megfűtött. Így mentették meg a ránkiszórt félmillió koronát. Képzelték, mennyire megkönnyebbültem, amikor néhány nappal utóbb a 47 kiló bankjegyet rendeltetési helyén átadtam.

Hamiskártyások

egy budapesti kávéházban.

(Makao — jeizett lapokkal.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 17.

A budapesti rendőrség a múlt héten a Duna-parti kávéházban több hamiskártyást lefűzött le, akik mezei kártyával játszottak. Ugyanakkor több följelentés érkezett a Duna-parti kávéház ellen, melynek Nagy József a tulajdonosa. A névtelen följelentések szerint a Duna-parton levő látogatott kávéházban makao és buki-dominót játszanak.

A Varga detektívesoport tagjai hosszabb időn át figyelték a kávéházat, míg végre ma hajnalban sikerült egy makaozó társaságot tettenérni. A bankban 354 korona volt, amit a detektívek lefűztek. A kártyázó társaságot, valamint az általuk használt kártyákat és dominókat a rendőrségre vitték. Itt megállapították, hogy a kártyák is, a dominók is jelleve vannak. Az egyes kártyalapokon kis pontok voltak, a dominók jelzése pedig oly otromba volt, hogy első pillantásra meg lehetett ismerni hamisított voltukat.

A játékosok között két bécsi és több budapesti kereskedő és egy notárius hamisítékos volt. Belső rendőr ogalmazó hallgatta ki őket. Valamennyien tagadnak. A kávéház tulajdonosa szintén azt állítja, hogy nemcsak arról nem tudott, hogy kávéházában hamis játékok folynak, hanem még azt sem tudta, hogy ott hazárdjátékokat játszanak.

Elűnt fővárosi színész.

(Szökes a családsággal együtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítása.

Budapest, január 17.

Hatvany Ferenc báró gyáros tegnap bejelentette a budapesti rendőrségen, hogy Németh Pirooska színész, a Nagy Endre cabaré volt népszerű tagja kéthónapos fiugyermekével és családságával eltűnt Lánchid-utca 7—9. sz. alatti lakásáról. Németh Pirooska családságával együtt tegnap délelőtti tíz órakor hagyta el a lakását. Távozás előtt két levelet adott át Breyer Ottóné házfelügyelőnek.

Az egyik levél Hatvany Ferenc bárónak, a másik Németh Pirooska édesanyjának szólt, aki Németh Józsefnek, a Király-Színház volt érdemes színezőnek a felesége. A báró déiben egy órakor jelent meg a házban a meglepetéssel vette tudomásul a történetet. Németh Pirooska gyermekével és ennek a hajkájával egyfogatu bérkocsiba ült, a melynek bakján foglalt helyet a

szakácsnő és elhajtattott. A házfelügyelő nem tudja hová. Hatvany átvette a címére szóló levelet s elolvasta.

A báró elsieltett Németh Pirooska édesanyjának Sziv-utcai lakására s miután Németh Pirooskát nem találta ott, elment a rendőrségre és bejelentette az eltűnést.

Tegnap délután hat órakor megjelent a Házban Németh Józsefné is, aki ugy nyilatkozott a házfelügyelőnek előtt, hogy Németh Pirooska egyhamar nem fog visszajönni. Megtörtént minden intézkedés, hogy megtalálják, Németh Pirooska gyermekével és családságával hova távozott.

— **Lukácsiu megbukott, Goga pótválasztásra kerül.** Bukarestből jelentik: Tegnap volt a választás Karakalon és Galacon. Az előbbi helyen Goga Oktávián, Galacon pedig Lukácsiu volt a háborus párt jelöltje. Filipescu és Take Jonescu hiveinek megbuktatására a kormánypárt mindkét helyen jelöltet állított. Egy bukaresti távirat szerint Galacon Lukácsiu László valószínűleg megbukott. Karakalon Goga annyi szavazatot kapott, hogy pótválasztásra kerül.

— **Arad város svájc rizse és zsirja.** Megirtuk, hogy Lócs Rezső helyettes polgármester Bécsbe utazott és az *Aktiengesellschaft für Handel und Industrie* igazgatóságával tárgyal a Buxban beraktározott és Svájcban vásárolt 18 vagon rizse és 3 vagon zsir miatt. A helyettes polgármester utja eredménnyel járt és kilátás van arra, hogy a több százezer korona értékű élelmiszert a város megkapja. A magyar kormány egyik Bécsben időzőtt megbízottja is előzőkenyven segítségére volt Arad helyettes polgármesterének és a bécsi bank igazgatósága a leghatározottabb kijelentést tett arra, hogy a város nem károsodik. Az élelmiszert átveszi majd a Haditermény Részvénytársaság a maga kontingensébe és az eredeti áron átengedi a városnak.

— **A törvényszék részvéte Lukács Miklós halála felett.** Az aradi törvényszék ma teljesülésben fejezte ki részvétét kiváló tagjának, Lukács Miklósnak hősi halála felett s elhatározta, hogy a halálesetről gyászjelentést ad.

— **Szerbia új igazságügyi főnöke.** *Ujvidekről* jelentik: Az igazságügyminiszter néhány nappal ezelőtt megkínálta a szerbiai igazságügyi főnöki állással Csarsch Dezső drt, az ujvidéki törvényszék elnökét. Csarsch vállalta a megtisztelő megbízatást és hétfőn, január 17-én már meg is kezdi működését a szerbek volt fővárosában, Belgrádban.

— **Gőz és motoreke gépészek és fűtők katonai szolgálat aól való felmentése.** A földművelésügyi miniszter abból a sokszorosan fontos szükségéből kiindulva, mely a folyó évi termés biztosítása érdekében a szántógépek üzemben és karban tartásához tűződik, közbenjárt a cs. és kir. hadügy, illetve a m. kir. honvédelmi miniszternél aziránt, hogy a hivattászterű gőz- és motoreke gépészek és fűtők bizonytalan időre felmentessenek. E közbenjárás eredményeképen mindazok a gőz- és motoreke gépészek, valamint fűtők, kiknek felmentése folyó évi január hó 20-ig kérelmezett, a katonai szolgálat aól bizonytalan időre fel fognak menteni. Az e tárgyban kiadott miniszteri rendelet értelmében még azoknak a szántógépeseknek és fűtőknek a felmentése is kérelemzendő, a kiknek felmentése iránt a kérvény netán már beadatott, de az még elintézését nem nyert volna.

— Montenegro kapitulált. A világháború teljes és hiteltel kronikájához tartozik, hogy az első fegyverlövés a montenegrói határon hangzottak el. Ellenségeink őrségi gyűléseinek leparányibb láncszeme: Montenegro volt az első az ellenségeskedések megkezdésében. Nagyön érdekes, hogy most éppen ez a parányi ország törte meg a híres londoni egyezményt, a „Nem kötünk külön békét” harcos és delér szövetséget szent egyezségét. 1914. augusztus elseje óta hivatalosan is hadban állunk Montenegroval és ma 1916. január 17-én hét ellenségünk száma megfogyatkozott. A gonoszok már csak hatan vannak. Aradon már kora délután elterjedt a híre a háború érdekes fordulatának és nagy kíváncsiságot keltett, hogy mi lesz most? A tízezer és egynéhány négyzetkilométer területű országocskát a béketárválások befejezéséig fennhatóságunk alá kerül és miután a béke alapfeltétele a minden feltétel nélkül való fegyverletétel: természetes az is, hogy Nikita mintegy hatvan-hatvenezer katonája (ha még van annyi) lerakja fegyvereit és akár a ernagore hegyek közt, akár másutt: csapataink őrzete alá kerül. Arról igen természetesen keveset lehet diskurálni, hogy milyen lesz a montenegrói béke, melyek lesznek a feltételei. Kétségtelen azonban, hogy a kis Montenegro kényere-kegyre a miénk és annyit kap a békében is, amennyit adni jónak látunk. És a béke után? Vajjon a londoni vérszerződők hadat izennek-e a szövetségből kilépő Nikitának, vagy pedig lassacskán követik a jó példát és igyekeznek egyenként monteni, ami még menthető.

— Fatermelők értekezlete a városházán. A kormány, hogy a városok faszükségletének beszerzését elősegítse — természetesen a jövő téli szezonról van szó — közzétette a törvényhatóságokhoz, amelyben arról értesíti őket, hogy a fatermelőknek kedvezményeket nyújt és segítségükre lesz a fa kivágásánál és a termelő helyről történendő elszállításánál, ha hiteltelen bizonyítják, hogy elsősorban a városok szükségletét látják el. Lócs Ryszó helyettes polgármester a gazdasági szék ma tartott ülésén bejelentette, hogy az aradmegyei és az Aradra gravitáló termelőket anélkül hívja össze, hogy ezt a nagyhorderejű kérdést velük megegyezően intézzék el. A bizottság előtt ma is fektült egy faajánlat, azonban elfogadhatatlan volt éppen úgy, mint ugyanazon fővárosi banknak szénajánlata, amelyet márkában tett meg, azaz a megjelöléssel, hogy a márka árfolyamának összes változásai a város terhére történésnek. Jelentette a helyettes polgármester azt is, hogy a városi tisztviselői hivatal megtette a törvényes lépéseket a Poczky uradalom ellen, aki a nála megrendelt fát nem szállítja.

— Cseery főhadnagy öngyilkosságának okai. Budapestről jelentik: Cseery főhadnagy öngyilkosságáról utabban a következő részletek derültek ki: Cseery a katonaságnál különös vexaturáknak volt kitéve. Főhadnagya először kijelentette, hogy jogtalanul viseli a hadnagyi portepéjét. Ugyanezzel vádozta meg ezredesét. Szerintük őt a becsületbíróság megfosztotta rangjától, a tévedés azonban később kiderült. Főhadnagya később gyávasággal vádolta meg. Feldúlt lelkiállapotban került bázis tiszthárom havi frontszolgálat után Cseery így lett felelősséggel együtt öngyilkos.

— Adomány. Perényi József eleki állomásfőnök beteg fia gyógyulása alkalmából 20 koronát küldött az Aradi Közlönyhöz, hogy abból egyenlő összegeket a vak katonák, az öregek és árva, az aradi gyermekmenhely és a rokkant katonák részére osszunk el. Az összegeket rendelkezési helyükre küldjük.

— Könyvben felejtett pénz. A kulturális könyvtárban az egyik kiköleszített könyvben pénz találtak, amelyet valószínűleg a könyv utolsó olvasója felejtett a kötetben. Az összeget megfelelő igazolással a könyvtárban átveheti tulajdonosa.

— Szerbiába szülő utlevelek katonai engedélyezése. A rendőrkapitányi hivatal közli, hogy Szerbia szülő utleveleire adott külön katonai engedély hiányában a Belgrádban született szerbiai katonák (koronázásuk illetékes) miatt is az e célra adott utlevelek, vagy utlevelek a kormányzatok utleveléhez küldendők be az utazás céljának megjelölésével. Szerbia határvonalának átléte Zimony, Belgrád, Kevovása Semedriana; és Jagodina: van megengedve.

— Koszorumegváltás. Deutsch Gvulánt Zürichből, néhai Fieisch r Josefa emlékére, koszorumegváltás címén, a Weizer János-utcai szükség tartalékkórház részére 25 koronát adományozott, mely összegért halás köszönötét fejezi ki a vezetésnek.

— Műtárendőri bejárás. Holnap délelőtt a vasúti és hajózási felügyelőség valamint a város mezejéti megfigyelő a lövészi színhelyre a műtárendőri bejárat, hogy a színhelyre megkezdés után szükséges engedély kiadható legyen. A mezejéti már Aradon vannak és ha a pályán nem találnak javítani valót, akkor már holnap munkába állítják.

— Sötét a vasúti posta bejárata. (Panaszos levél.) Tekintetes szerkesztőség! Nap-nap után, sötétségben kell botorkálnunk a vasúti posta bejárati előszobájában. Nem tudom felfogni, miért nem ég ott a lámpa? Bent olyan pazar világítás van, hogy ha abból egy kicsit odaütetnék, meg volna oldva a dolog. Tisztelettel Kollár Emil motorszerező.

— Uzleti könyvek, u. m. strazzák, tévkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 193

— Gyermek-kocsik, gyermek-székek csak a Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— Könyvtárakat, bélyeggyűjteményeket és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Papírszalvéták olesón Kerpelnél. 193

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 óratör.

Bukarest. Az Independance Roumaine jelenti: Valótlan, hogy a Szaloniki elleni offenzíva megindult volna. Az ágyuzásról tévesen adtak hírt. A Doiranba hallatszók detonációk nem ágyuktól származtak, hanem a Sarraill tábornok által elrendelt, s a francia tüzérség által végrehajtott hidak és vasutvonalak felrobbantásáról.

Szófia. Az Utro jelenti: Athénben az entente csapatok megjelenése nagy pánikot idézett elő, amely később a felháborodás viharába csapott át. Viharos tüntetések voltak. A hatóságok csupán nagy nehezen akadályozhatták meg, hogy a tüntetők az angol és francia követéseket meg ne támadják.

London. (Hivatalos.) A Tigris mindkét partján sikerült a törököket visszaszorítani, akik heves harcok után energikus nyomásunkra Kut-el-Amarrától huszonöt kilométernyire visszavonultak.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Montenegro fegyverletétele mindenütt nagy örömet keltett. A kapituláció kikerülhetetlen volt, mert a montenegrói csapatrészek majdnem mindenütt körül voltak zárva. Cetinjében teljes nyugalom uralkodik. A lakosság szívéllyességet tanusít katonáinkkal szemben. Nyomor nem észlelhető, csak kenyérhiány van, melyen hadvezetőségünk segít. A lakosság felszólítás nélkül átnyújtotta a fegyvereket. Az arzenálban nagy zsákmányt találtunk, modern gépfegyvereket,

fegyvereket és ágyukat. A konakban minden intakt. Látható, hogy a menekülés váratlanul történt. A király ágya nincs megvetve, dolgozószobájában a király képe osztrák-magyar ezredesi uniformisban, az asztalon királyunk plakettje.

Borzalmas harcok

a román határon.

„Fejlesztik” az oroszok az eltagait területek kormányzását.)

Távtrali híradás.

Bukarest, január 17.

Dorohoiból jelentik a bukaresti lapoknak: A görög keleti újév heves harcokban találta a bukovinai fronton lévő osztrák-magyar és orosz csapatokat. Mindkét harcoló fél idejében elkészült azokra a borzalmas harcokra, amelyeknek most tanui vagyunk. Ugy az osztrák-magyar csapatok, mint az oroszok bőségesen elvannak látva hadianyaggal. Ugyancsak a bukaresti lapoknak jelentik Radantzából: A besszarábiai határon megkezdődött a döntő harc az ellenfelek között. A harcok a legvéresebbek, olyannyira, hogy a háború kezdete óta ilyen borzalmas harcok még nem voltak. A Pruth mentéről messzelátón nézve számos vonat volt látható, melyek orosz vörös kereszt kocsikból és ágyakkal felszerelt vagonokból állottak, s amelyek a harcra mentek, hogy összegyűjtsék a sebesülteket. A Mamaliga-nál állomásozó aviatikus hangárt újból áthelyezték Lipcaniba, amelynek környékén az oroszok lövészárkokat ásnak.

Nagyon érdekes az a hír, amelyet a bukaresti lapok jelentenek. E szerint az orosz hivatalos lapban ukáz jelent meg a kalischi, brestlitowski, lublini, sosnovicsi, lodsai, windaui és libaui rendőrhatságok fejlesztésére vonatkozólag.

Tekintettel azonban arra, hogy mindezek a városok hónapok óta már nincsenek az oroszok kezében, valószínűleg a fejlesztésre azant 130 ezer rubel valamelyik hivatalnok kezében fog ekkor.

A románok az orosz határon folyó harcokon kívül Goga és Lucaciu választása iránt érdeklődnek.

Carp Péter lapja, a Moldova a következőképpen csatolódik a Goga és Lucaciu előrelátható bukása felett kesergő Take Jonesouval:

„Take Jonesou ur cikket írt a Roumanieba, amelyben egyszerűen kijelenti, hogy Románia megérett a szolgaságra, ha Gogát és Lucaciu nem választják meg Caracalban és Galatzban! Take Jonesounek ime, megvan, a történendők előérzete. Ő tudja, hogy sem Lucaciu, sem Gogát nem fogják megválasztani. Ő azonban ime, előre dolgozik Románia szolgaságáért, a nélkül, hogy a caracari és galatzi választások eredményét bevárná. Take Jonesou ur már réggen Poklevszky ur (a bukaresti orosz követ) szolgálatában áll és ha sikerül Romániát a moszkovita szolgaságtól megmenteni, az bizonyára nem Jonesou ur érdeme lesz.”

A román kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint a Törökországból érkező és a Törökországnak szülő postai és vasúti küldemények zavartalanul és azonnal továbbíthatók. A rendelet megjelenésének már első napján 30.000 Romániába érkezett csomagot továbbítottak Törökország felé. A rendelet közli egyben, hogy a Szalonikiból Románia felé továbbított áruk szállítása Törökországon, illetve Bulgárián át lebonyolítható. Körülbelül 4000 ilyen csomag már meg is érkezett.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A rémhírtérjesztő büntetése. *Ujvidékről* jelentik: Izgatás büntetével volt vádolva Brankov Jován szenttamási lakós. Az ujvidéki kir. törvénytörvényszék lefolytatta a bizonyítási eljárást, amelynek befejezése után a bíróság nem állapította meg terhére az izgatásnak súlyos büntetési eredményét, ellenben bűnösnek mondotta ki a rémhírtérjesztés kihágásában. Brankov Jován Szenttamáson tanuk előtt a keresztény fogyasztási szövetkezet üzemhelyiségében azt, mert az általa venni szándékolt ostornyélárát sokallotta a következő kijelentés tette:

— Maid jönnek a szerbek és az oroszok és innen elkergetik a lakosságot, akkor a portékák mind ajándékba maradnak nekik. Akármennyi katonánk is van az oroszok ellen, mind levagdossák, mert most is egy éjszaka százharmincezer katonát vágta le a szerbek és még többet is levágnak.

Brankov Jován tagadta ugyan a vádhatóság cselekményét, de a tanuk mindent beigazoltak. Az ügyész fentartotta vádiát és kérte a vádlottat izgatás büntetésében bűnösnek kimondani és szigorúan megbüntetni. A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette ítéletét, amely szerint bűnösnek mondta ki Brankov Jovánt valótlan rémhír terjesztésének kihágásában és ezért öt 8 napi elzárásra és további egy napi elzárásra átváltotatandó husz korona pénzbüntetésre ítélte, a büntetést azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. Az ítélet indokolása szerint izgatás miatt nem volt elítélhető, mert kijelentésében a magyarokról szó sincsen, egyik hazai nemzetiség a másikkal ninosen szembeállítva és nem alkalmas arra, hogy a szerb nemzetiséget a magyarok elleni gyűlöletre izgassa. A büntetés kiszabásánál enyhítő körülményül tudta be neki a bíróság büntetlen előéletét és „szokatlannul” nagy számu — tízennégy tagból álló — családját és hogy a rémhír otrombaságánál fogva nem hatott. Vádlott az ítéletben meggyűződött, az ügyész azonban, mivel Brankov Jovánt a bíróság nem az izgatás büntetésében mondotta ki bűnösnek az ítélet ellen felbuzgást jelentett le.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1916. évi január 18-án:

B. Bérlet.

B) Bérlet.

Végre egyedül!

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

A KATONAKNAK

a harcúterem

EGYETLEN

SZÓRAKOZÁSUK

a téli hónapokban

AZ ARADI KÖZLÖNY

olvasása.

APOLLO
SZÍNHÁZ.

Január hó 18-án, kedden

Az eleven ördög

Látványos vígjáték 4 részben.

Főszerepben: Einar Zangenberg
és Cinar Zangenberg.

Rendezte: Matt Mack.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek

APOLLO
SZÍNHÁZ.1916. január hó 21., 22., 23-án,
pénteken, szombaton és vasárnap1
2
3
4
5
6
7
8
9

UJJU LEMBER

Detektívtörténet 5 felvonásban.

Helybeli és vidéki

kiskereskedők,
kantinosok,
piaci árusok

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű mappalevélpapírok, fényes és matt katonai, valamint Crom levelezőlapok, páros és virágos aranyozott levelezőlapok, olcsó háborus imakönyvek, cigaretta-hüvelyek, cigaretta-papírok, írónok, elemi isk. irkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, író tollak, tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, tábori dobozok és ládikák, stb.

papirnagykereskedésben

állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó árakon kaphatók. Vidéki megrendelések is pontosan intézettek el.

Kerpel Izsó

papirnagykereskedése

Aradon, Andrássy-tér 20.

Telefon 385. szám.

URÁNIA

Kedden és szerdán:

**A leghatalmasabb filmattrakció.
A berlini Bioskop felvétele.**

Jókai Mór:

Szegény

gazdagok.

Filmregény 6 részben.

Előadások 1/5, 2/6, 7 és 9 órakor.

51

Számozott jegyek 1 korona 50 fillér árban a Köch-üzletben válthatók.

Földbirtokosok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-u. 4.

A magyar királyi államvasutak és az arad-csanádi egyesült vasutak patkányirtója.

Levélbeli meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenhetek. Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek. 238

P. 7034/4—1915. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint birtokbíróság közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak a ménesi kir. kincstári uradalom és több máriaradnai lakos ellen az Arad-piskii második vágány céljaira Máriaradna község határában szükséges területek kisajátítása ügyében a kártalanítási eljárás megkezdésére f. évi január hó 24-ik napjának délután 1/4 óráját Máriaradna község közházához kinttül s erre az összes érdekelteket hirdetményileg azzal idézi meg, hogy elmaradásuk a kártalanítási érdemleges határozat meghozatalát nem fogja meggátolni és az elmaradásuk miatt igazolásnak helye nem lesz.

Aradon, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságától, 1916. évi január hó 11-ik napján. Szabó, s. k. t. elnök, Dr. Pópa, s. k. t. tag, Dr. Jakó s. k. t. tag. 494

Ajánlunk kizárólag I-ső rendű Porosz

köszén.

I-ső r. Porosz záberzei (Hindenburg)

kokszt

425

és Porosz

szénbrikettet.

Kicsinyben és nagyban a megrendelést kérjük leszállítás előtt 2—3 nappal eszközölni. — Iroda-telefon 987. sz. — Telep-telefon 292. sz.

Aradi Kőszén és Kokszt

Forgalmi Vállalat Arad,

Andrássy-tér 20. szám

Az igénybevett készletek, a kivételektől eltekintve, el nem kégenithetők.

Az igénybevétel alól indokolt esetben a m. kir. kereskedelemügyi miniszter felmentést adhat.

Az igénybevett cikkek birtokosa és azok, akik ilyen cikkeket mások részére őrznek, kötelesek azokat a cikkeket, ha időközben az igénybevétel alól fel nem mentettek, legkésőbbben 1916. évi január hó 31. napjáig a cs. és kir. automobilraktárba (Budapest, VI., Zé-polya-utca 13.) beszoigáltatni.

Az átvétel bizottság útján, szakértők közreműködésével történik.

Az átvett cikkekért térítés jár, melynek nagyságát a szakértői vélemény alapján az átvétel bizottság állapítja meg.

Aki a jelen rendelettel igénybevett cikkeket a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, illetőleg be nem szolgáltatja, eltákolja vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kintgást követ el és az 1914. L. t. c. 17. § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A miniszter helyett: Karácsony s. k., államtitkár.

Felhívjuk az érdekelteket, hogy abban foglaltaknak minczenben eleget tegyenek.

Arad, 1916. évi január hó 8-án.

A városi tanács.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

KERESKEDELMI

ügyekben teljesen jártas, német és magyar nyelvet bíró, mérlegképes

főkönyvelőt

azonnali belépésre keresünk. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével **felelvő hó 25-ig** címünkre beküldendők. 510

Erdélyi Egyesült Kereskedelmi Részvénytársaság

Déva.

878—1916.

Hirdetmény.

A honvédelmi miniszter alábbi rendeletét ezton tesszük közhírré. M. kir. honvédelmi miniszter 183/20/b. eln. 1916. a hadiszolgálatásokról szóló 1912. LXVIII. tc. 24. és 27. §§-ai alapján a következőket rendelem.

Jelen rendelet életbe lépte napján a magyar szent korona országainak területén meglévő, alább felsorolt nyers gummit és gummigyártmány készleteket hadi célokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybevétel kiterjed:

az összes nyers gummi készletekre (mosott és nem mosott állapotokra egyaránt); a már nem használható (ócska) automobilkerék gummiköpenyekre, bármily méretűek is azok; mindennemű és minden méretű automobilkerék gummitömlőkre (új, használt, vagy ócska); mindennemű és minden méretű automobilkerék tömőgummit abroncsra (új, használt vagy ócska). Az igénybevétel kiterjed a megnevezett tárgysakra akkor is, ha azok az automobilkerékekre már fel vannak szerelve.

A jelen rendelet értelmében hadi célokra igénybevett gummikészleteket azok birtokosa vagy megőrzője köteles 1916. évi január hó 15. napjáig bezárólag a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium ipari műszaki osztályának (Budapest, II., Lánchíd-utca 1—3.) bejelenteni. A bejelentés a kereskedelmi és iparkamaráknál díjmentesen kapható bejelentőlapon eszközölhető.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermeküknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.

Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydoganatok

elmulasztására, fagy viszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legesebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Denillor.

El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalommal szőrejt aró, nyak vagy karokróz stb. minden fájálaton nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnélHajós Arpád gyógyszer-
házában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közhórház számára.

TEMESVARI POLGÁRI SOREGYZET

R. T.

TEMESVÁRON

A TEMESVARI SÖRGYÁR BÉRNA ÉS VILÁGOS SÖREI FELÜLMULHATLANOK.
TARTALMAS ÉS ÜDÍTŐ ITAL !! - KAPHATÓ BUDAPESTEN:
CORVIN. AUTOMATA BUFFET: ANDRÁSSY-ÚT, 41. - ERZSÉBET AUTOMATA BUFFET: ERZSÉBET KÖRÚT, 48.
NEW-JORK BUFFET, ERZSÉBET KÖRÚT, 7. - RÁKOCZY AUTOMATA BUFFET: RÁKOCZY-ÚT, 76.

ARADON: Reusz Sándor sörraktárosnál, Boros Beni té. 5.

Telefon szám 1-41.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Rum és likőr

essentiák és compositiókban

valamint édes nemes papri-
kákból állandó raktár.

Saját véd-
jegyzett „Rumarom”
50 filléres üvegekben, mely 2 liter
finom tearum készítéséhez ele-
gendő, mindenütt kapható. 502
Nagyban kapható:

Szemző Armin
áruügynökségénél, Arad. Telefon 592.

ad 1—1916.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszternek alábbi rendeletét szoros mi-
heztartás és alkalmazkodás végett ezúton hozzuk városunk lakossá-
gának tudomására. A m. kir. honvédelmi miniszter 19267/eln. 20. b.
1915. számú rendelete, a 18462/eln. 20. b. 1915. számú rendelettel
hadicélokra igénybevett fémtárgyak részbeni beszoigáltatása tárgyá-
ban. A múlt évi szeptember hó 23-ról 18462/eln. 20. b. 1915. szám
alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevettnek kijelentett fém-
tárgyak beszoigáltatása tekintetében további intézkedésig ezennel a
következőket rendelem;

1. §. Az olyan iparúzők és kereskedők, akik a bevezetésben em-
lített rendelet 1. §-ában felsorolt tárgyakat:

1. főző edények (főző, befőző és fagyaltkészítő üstök, fazekak,
lábasok, serpenyők, kannák, sütők, formák, stb.), egyszerű asztali
készletek (hűtők, tálak, tálcák, gyertyatartók, a hasonló (vörösrézből)
még ha ónozza, vagy más fémekkel csupán bevonna vannak is.)

2. Az 1. pont alatt felsorolt tárgyak tiszta nikkeltől, kivéve a
szerevényes árukat (Gürtlerwaren) így különösen leveses tálak, kannák,
sziták, mártáscsészék, főzelékes tálak;

3. konyhaszerek (mozsarak, mozsártörők, habütők, egyszerű,
öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonló) sárgarézből;

4. mosóüstök, a tűzhelyekbe beépített vízmelegítők, egyszerű
váltartók, fürdőkádak, vörösrézből; (még ha ónozza, vagy más fém-
ekkel csupán bevonna vannak is);

5. gyümölcs befőző (lekvár üstök) vörösrézből és sárgarézből, amenny-
nyiben nem gyári jellegű díszekhez tartoznak;

6. egyszerű parázstartók és kályhaeltételek, vörösrézből, sárga-
rézből, bronzból és tombakból;

7. fél kilogrammos és ennél nehezebb sárgaréz súlyok;

8. egyszerű függönyrudak (csövek) és tartók, szőnyegfogantyú
és védőrudak (csövek) sárgarézből, amennyiben könnyen leszerelhe-
tők és betétük nincsen, vagy könnyen eltávolíthatók.

Vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal, bronzsal, nikkeltől bevont,
vagy lemezelt olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból
készültek, az igénybevétel nem terjed ki és azokat nem kell beszo-
gáltatni, előállítók, avagy azokkal kereskedők kötelesek egyelőre az
e tárgyakból raktáron levő készletük egyharmadrészét beszoigáltatni.

2. §. A szállodás-, vendéglős- és kávéipar, ugyancsak a sült-
és cukrászipar körébe tartozó vállalatok, továbbá az olyan egyesüle-
tek, amelyek ételkelet és italokat szolgáltatnak ki, kivéve a kimon-
dottan jótékony célt szolgálókat, kötelesek egyelőre az alább felsorolt
fémtárgyakból való készletük felét beszoigáltatni:

1. főzőedényeket (főző, befőző és fagyaltkészítő üstök, fazekak,
lábasok, serpenyők, kannák, sütőformák és hasonló), egyszerű asz-
tali készletek (hűtők, tálak, tálcák, gyertyatartók s hasonló) vörös-
rézből (még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonna vannak is);

2) az 1. pont alatt felsorolt tárgyakat tiszta nikkeltől, kivéve a
szerevényes árukat: (Gürtlerwaren) mint például leveses tálak, kan-
nák, sziták, mártás csészék, főzelékestálak és hasonló;

3. konyhaszereket (mozsarak, mozsártörők, habütők, egyszerű,
öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonló) sárga-
rézből;

4. gyümölcs befőző (lekvár) üstöket vörösrézből és sárgarézből;

5. egyszerű parázstartókat és kályha elötteket vörösrézből, sárga-
rézből, bronzból és tombakból;

6. félkilogrammos és ennél nehezebb súlyokat sárgarézből.

Vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal, bronzsal, nikkeltől bevont
vagy lemezelt olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból
készültek, az igénybevétel nem terjed ki, azokat tehát nem kell be-
szogáltatni.

3. §. Az itt elrendelték szerint kötelezettek birtokában levő és
hadicélokra igénybevett fémtárgyaknak beszoigáltatás alá eső egy-
harmad részét, illetőleg fele részét minden egyes fémre nézve, az egyes
fémekből meglévő tárgyak súlya alapján kell készítenni, a súly
határán belül a birtokosnak szabadágában áll a beszoigáltatandó tár-
gyakat kiválasztani.

4. §. A beszoigáltatás ideje, helye és módosatai közhírre fognak
tétetni.

5. §. A folyó évi 18462/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rende-

letammal hadicélokra igénybevettnek kijelentett fémtárgyak vala-
mennyi birtokosa, ezeket a tárgyakat a folyó évi november hó 30-áról
17709/eln. 20. b. 1915. szám alatt kelt rendelettel kitűzött határ-
időn, tehát az 1916. évi január hó 31-én túl is, egészen az azok be-
szogáltatására kitűzendő napot megelőző napig továbbra is szabad
kézből eladhatja a „Magyar szent korona országainak munkörpontja
résztvénytársaság”-nak, valamint az általa megbízott kereskedőknek.

6. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya
Horvát-Szlavonországra is kiterjed. Budapest, 1915. évi december
hó 29-án. Bárány Samu a. k., m. kir. honvédelmi miniszter.

Felhívjuk a fenti rendelet 1. és 2. §-ában megnevezetteket, hogy
a rendeletnek mindenben eleget tegyenek, mert az az ellen vétők 2
hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbünté-
téssel fognak büntettetni.

Arad sz. kir. város tanácsától 1916. évi január hó 8-án.

A városi tanács.

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégely orém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá,
testazin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

A szájúreg desinfiálásánál, valamint a
torokbetegséget előidéző

bacillusok előlészénél, amely különösen gyermekeknél rendki-
vüli fontossággal bír, mint fellöndően hatásos szer, seholsem
nélkülözhető a **Formodor tablettá.**

Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyertünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habrik! A
szájüreget desinfiálja, utólag
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejlorpát

leggyorsabban megszünteti!

az eddig egyedüli ily szer, a vi-
lágírú „Krovil” korpá-
kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Mogyeházzal szemben.)

Arany hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér. Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők. A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

TÁBORI POSTA.

Orások László

Autowerkstätte No. 20. Feldpost 201. Lacikám! A kért dolgot elküldöttük részre. Mindnyájan jól vagyunk. Irjál. Udv. Sándor. 22

LEVELEZÉS.

Kiadóhivatalunkban

a következő jelígyes levelek érkeztek, melyek átvételét kérjük:

- „Csirkefogó”.
- „Csak a barnát szeretem”.
- „Napsugár”.
- „Zsókinak”.
- „Madonna rózsája”.
- „Diskrétlő”.
- „Fiatal ember”.

„Boldogtalan 321.”

Szíveskedjék ma az Apollóban okvetlen megjelenni. Csütörtökön nem mehettek, mert szíves sorait csak szembaton kaptam kézhez. Levélben jelzett időben és módon ma mindenestre ott leszek. 501

OKTATÁS.

Korrepitőr

ajánkozik, ki a német és francia nyelvet perfekt bírja. Cim a kiadóhivatalban. 480

Magántanulók

felvétetnek, összevont vizsgálatra is felelősséggel az Izr. Fiuinternátusban Arad, Chron Aron-u. 1. 124

Ösv. Szalkai Arminzé

tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy Weltzer-utca 18. számú lakásán, az udvarban balra, urileányok részére himz- és fehérnemű tanfolyamot rendez. 357

ALKALMAZÁST KERES.

Ügyes elárúsitónő

5 évi gyakorlattal, alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 489

Jó bizonyítványokkal

ellátott ápolónő ajánkozik betegápolásra, esetleg vidékre is elmegy. Cim a kiadóba. 502

Nevelőnő.

Intelligens német leány, beszél magyarul is, ajánkozik egy-két gyermek mellé uri családhoz. Házi teendők végzését is vállalja. „Kisasszony” jelígyére szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít. 496

Hadmentes,

25 éves, iar. nőtlen ember, február hó 1-re fűszerkereskedésben üzletvezetői állást keres, levelezés és számlázáshoz is ért. Szíves megkeresést kér: Gartner Sándor, Honczó. 499

Ajánkozik

egy fűszerkereskedő inas teljes elátásra, azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 467

ALKALMAZÁST NYER.

Megbízható,

ügyes flu, tanulónak azonnal felvétetik: Reininger Zsigmond fűszerkereskedőnél. 491

Kiszolgáló leány,

ki a konyhai teendők végzésében a főnöknőnek segít és a személyzetre is felügyel, kerestetik. Csakis jó házból való, feltétlenül tisztességes leányok ajánlatát kérem „Megbízható” jelígyére. Zsidó vallásnak előnyben. 498

Keresek Tompa-pusztai gazdaságomba

(Csanádmegye) egy több évi, alföldi gazdasági gyakorlattal bíró, hadmentes ispánt, ki önálló gazdasági vezetésre is alkalmas. Alálása azonnal elfoglandó. Csakis személyes ajánkozás vétetik figyelembe. Jelentkezni lehet a tulajdonosnál Arad, József főherceget 21. szám. 492

Gyakorlott korrepitőr

kerestetik gimnázista mellé a délutáni órákra. Ajánlatok „Gyakorlott” címen a kiadóba küldendők.

Fűszerkereskedő segédet

keres azonnali belépésre Schönbrunn Albert, Kétegyháza. 458

Egy ügyes, szolid

gyermekleány és egy szobaleány kerestetik. Jelentkezni lehet: Perényi-utca 6/c, 2—3-ig. 470

INGATLAN.

Modern magánház

6 szobás lakással, még 9 évig adómentes eladó. Bővebbet: Magyar utca 13. szám alatt. 462

ÜZLETEK.

Jóforgalmu,

24 év óta fennálló liszt- és kenyérüzlet sűtődéval, bevonulás miatt eladó. Bővebbet Labdás Péternél, Boros Beni-tér 15. 490

Átvételre keresek

főtéren vagy közelében egy kisebb trafikot, vagy fűszertüzletet. Cim a kiadóhivatalban. 478

KIADÓ LAKÁS.

Elegánsan butorozott

2 szobás lakás fürdőszoba, gázkályhával, esetleg konyha használatra kiadó. Lift. Érdeklődni lehet 1—3-ig Könyök-utca 6. sz., földszint 5. 508

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irdának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnaira kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnaira kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy kevésbé használt

világos fél hálószoba-butor és konyhaberendezés azonnal eladó. Megtekinthető délelőtti órákban Sárosi-utca 7. szám. 506

Új butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok Garai Károly bei. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 891

Eladó

több kiszivott tájtékpipa és két vadászfegyver. Bleier Ignácz, Szt. Pál-u. 2. 229

Bicikli

keveset használt jó gyártmányu, megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 481

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

sötétszürke, nyakán fehérsávós agár, Éva névre hallgat megtaláló jutalomban részesül. Könyök-u. 6., földszint 5. 504

Keveset használt,

jókarban lévő bicikli eladó. Ugyanott egy gyermektelen házaspár házmesternek felvétetik. Kőlcsey-utca 3. 497

Pompés zamatu rumot

készíthetünk a Földes és Hehs-féle rumessenciá-ból. 6 deci szeszhez öntsünk 4 deci vizet, 1 kis üveg rumessenciát, ára 80 fillér és kész a legfinomabb, legkellemesebb zamatu rum. — Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár, Batthyány-utca. 12

Helacit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, fényes, szíroz, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapotra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. A 1 korona. Dr. Földes és H. s piperezappan és vegyszerteti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

693

Losonczi Lajos

órás és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Hatóságilag engedélyezett

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ainkok patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintő-szere árak:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine”

vegyszertári labororium
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10—45. 2811

A drága fűtőanyag

mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél

olcsó hulladék papirt

használunk. Ilyen hulladékpapir kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható; bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Nagyserdők és a háztartásban leggyakrabban használt és a legolcsóbb

Richter-féle Hergony-Liniment

meghűlés, rheuma, közevény, infúzió, torok-, mell- és hátfájás seb. esetekben

Dr. Richter-féle

Hergony-Liniment

Hergony-Pala-Exp. par. pótlék.

Üvege K — 50, 1 50, 2 —

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany és Ezüst” üzletben Dr. Richter-féle gyógyszerárakban. Prága I. Elisabeth-u. 6.

Hegyközi szertárak.

Aradi Kereskedelmi Bank R.-társ.

Meghívó.

Az Aradi Kereskedelmi Bank részvénytársaság

V-ik évi rendes közgyűlést

1916. évi január 22-én, d. u. 5 órakor

tartja az intézet helyiségében, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja

Az Igazgatóság.

T á r g y s o r o z a t:

1. Jegyzőkönyvvezető kirendelése és két részvényes kiküldése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1915. évi zárszámadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
 3. Egy igazgatósági tag megválasztása 1 évre.
 4. Az alapszabályok 3, 10, 24, 28, 31, 110 és 115. §-ának módosítása.
- Azon részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 19. §-a értelmében, részvényeiket *kozpó évi január 19. délután 12 óráig* az intézet pénztáránál térítvény mellett letéteményezni sziveskedjenek.

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher.

Készpénz — — — — —	53515 57		Részvénytőke — — — — —		1000000 —
Idegen intézeteknél elhelyezett tőke —	7870 70	61386 27	Rendes tartalékalap — — — — —	80000 —	
Váltókölcsonök — — — — —	2268687 80		Veszteségi tartalékalap — — — — —	20000 —	100000 *
Törlesztéses kölcsönök — — — — —	557503 43		Betétek:		
Kötvény kölcsönök — — — — —	6331 —		könyvecskére — — — — —	1210994 13	
Folyó-számla kölcsönök — — — — —	32637 16	2865159 39	cheque és folyószámlára — —	57724 41	1268718 54
20.000 K n. é. 6% hadikölcs. kötv. á 95	19000 —		Engedményezett jelzálogkölcsönök —		554647 67
80.000 K. n. é. 5½% „ „ á 89	71200 —		Hitelezők — — — — —		12804 21
8 db Magy. Jeiz. Hitelb. nyer. kötv.			Fel nem vett osztalékok — — — — —		2050 —
K 100 á 140 — — — — —	1120 —	91320 —	Hátralékos tőkekamatadó — — — — —		2316 93
Ingatlan — — — — —		35549 58	Átmeneti passziv kamat — — — — —		49796 22
Hátralékos annuitások — — — — —	2551 90		Tiszta nyereség — — — — —		85718 36
Hátralékos váltókamatok — — — — —	1'084 79	13636 69			
Felszerelés — — — — —	9900 —				
írárs — — — — —	900 —	9000 —			
		3076051 93	* Ez évi hozzájárulással 120.000 K.		3076051 93

WEISSENBURGER NÁNDOR Arad, 1915. december hó 31.
vezérigazgató.

A könyvelésért:
H. GANTNER JÁNOS.

ANGELE MÁTYÁS
igazgató.

GANTNER JÁNOS.
igazgató.

MAHLER ADÁM
igazgató.

ORTUTAY GYULA
igazgató.

SÁGI HENRIK
igazgató.

VOJTEK ALAJOS
igazgató.

Jelen „Mérlegszámlát“ a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

BERZSENY BÉLA
fel. biz. elnök.

BRAUN FERENC
fel. biz. tag.

Dr. EMBEY GYULA
fel. biz. tag.

GANTNER DORI
fel. biz. tag.